

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Statistická analýza příjmů a výdajů českých domácností
a jejich vývojové tendence**

Bc. David Kratochvíl

© 2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. David Kratochvíl

Provoz a ekonomika

Název práce

Statistická analýza příjmů a výdajů českých domácností a jejich vývojové tendence

Název anglicky

Statistical analysis of incomes and outcomes of Czech households and their development tendencies

Cíle práce

Cílem diplomové práce je statistická analýza struktury příjmů a výdajů domácností v České republice v letech 2006 – 2015. Bude provedeno porovnání jednotlivých typů domácností a budou hledány významné sociálně ekonomické faktory, které ukazatele ovlivnily. Součástí práce budou prognózy vývoje sledovaných ukazatelů na pozadí očekávaného sociálně ekonomického rozvoje české společnosti.

Metodika

Shromážděná data budou analyzována pomocí statistických metod z oblasti časových řad a indexní analýzy.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2016-09/2016

Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2016

Výběr a zpracování dat: 08/2016-01/2017

Předložení konečné podoby diplomové práce: 02/2017

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

příjmy, výdaje, domácnosti, obyvatelstvo, životní úroveň, časové řady, prognózy

Doporučené zdroje informací

- ARTL, Josef, ARTLOVÁ, Markéta, RUBLÍKOVÁ, Eva. Analýza ekonomických časových řad s příklady. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0777-3
- HINDLS, Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan. Statistika pro ekonomy. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-59-2
- JÍLEK, Jaroslav a kol. Nástin sociálněhospodářské statistiky. Praha: VŠE, 2001. ISBN 80-245-0214-3
- JÍLEK, Jaroslav, MORAVOVÁ, Jiřina. Ekonomické a sociální indikátory: od statistik k poznatkům. Praha: Futura, 2007. ISBN 978-80-86844-29-9
- Kolektiv autorů. Analýza cenového vývoje, vývoje příjmů a spotřebních vydání domácností v letech 1993 až 2003. Praha: Český statistický úřad, 2004. ISBN 80-250-0911-4
- MACEK, Jan, FISCHER, Jakub a kol. Ekonomická a sociální statistika. Plzeň: Západočeská univerzita, 2008. ISBN 978-80-7043-642-4
- MORAVOVÁ, Jiřina, HRONOVÁ, Stanislava, JÍLEK, Jaroslav. Sociálněhospodářská statistika II. Praha: VŠE, 1997. ISBN 80-7079-164-0
- MORAVOVÁ, Jiřina. Základy sociální statistiky. Praha: VŠE, 1998. ISBN 80-7079-370-8
- SVATOŠOVÁ, Libuše, PRÁŠILOVÁ, Marie. Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat. Praha: ČZU, 2004. ISBN 80-213-1171-1
- ŽÍDEK, Libor. Česká ekonomika v 90. letech. Brno: Libor Žídek, 2004. ISBN 80-210-3551-X

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Statistická analýza příjmů a výdajů českých domácností a jejich vývojové tendence" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování práce.

Statistická analýza příjmů a výdajů českých domácností a jejich vývojové tendence

Statistical analysis of incomes and outcomes of czech households and their development tendencies

Souhrn

Diplomová práce analyzuje strukturu příjmů a výdajů domácností v České republice v letech 2006 – 2015 a zabývá se předpovědí jejich vývojových tendencí. Domácnosti byly zkoumány nejprve jako celek a poté rozděleny podle postavení osoby v čele na domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním, domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním, domácnosti osob samostatně výdělečně činných, domácnosti nezaměstnaných a domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Pro tuto analýzu byly stěžejní dva ukazatele, příjmy (skládající se z příjmů ze závislé činnosti, příjmů z podnikání, sociálních příjmů a ostatních příjmů) a výdaje (zahrnující výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování, výdaje za průmyslové zboží, výdaje za služby a platby a jiná vydání). Výše uvedené ukazatele byly zkoumány elementárními charakteristikami časových řad (první a druhá absolutní diference, koeficient růstu, tempo přírůstku, bazický index). Prognózy vývoje pro roky 2016 a 2017 byly vypočítány pomocí trendových funkcí, díky kterým bylo zjištěno, že dosavadní růst jak příjmů, tak výdajů téměř všech typů domácností bude pokračovat i nadále. Součástí analýzy je zobrazení rozdílu mezi příjmy a výdaji jednotlivých typů domácností a vlastní návrhy pro zlepšení současné situace.

Klíčová slova:

příjmy, výdaje, domácnosti, obyvatelstvo, životní úroveň, časové řady, prognózy, Česká republika

Summary

The diploma thesis analyses a structure of incomes and expenditures of households in Czech Republic in 2006 – 2015 and focuses on forecast of their development tendencies. Households were analysed at first in total and then sorted according to position of leading member to households of employees with lower education, households of employees with higher education, households of self-employed, households of unemployed and households of pensioners without economic active members. Two indicators were most important for this analysis, incomes (composed of income from employment, income from private enterprise, social income and other income) and expenditures (includes expenditures for food, beverages and public catering, expenditures for other consumer goods, expenditures for services and payments and other expenditures). The indicators were analyzed by elementary characteristics of time series (first and second absolute diferention, growth coefficient, accrual coefficient and basic index). Progress prognosis for 2016 and 2017 were defined by trend functions and there was found out, that actual growth of incomes and expenditures continues onwards. One part of analysis also represents the difference between incomes and expenditures of particular types of households and my own suggestions for improvement of current situation.

Keywords: incomes, expenditures, households, population, standard of living, time series, prognosis, Czech Republic

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl a metodika.....	14
2.1	Cíl práce	14
2.2	Metodika	14
3	Literární rešerše	17
3.1	Domácnost.....	17
3.1.1	Druhy domácností.....	18
3.2	Příjmy domácností	20
3.2.1	Faktory ovlivňující příjmy domácností.....	20
3.2.2	Peněžní příjmy	21
3.2.3	Naturální příjmy.....	24
3.3	Výdaje domácností.....	24
3.3.1	Struktura výdajů domácností	25
3.3.2	Významnost výdajů v domácnosti	26
3.4	Životní úroveň.....	27
3.5	Metody statistického zjišťování příjmů, výdajů a spotřeby obyvatelstva.....	27
3.5.1	Statistika rodinných účtů	27
3.5.2	Podnikové výkaznictví.....	28
3.5.3	Strukturální statistika mezd zaměstnanců.....	29
3.5.4	Mikrocenzy a životní podmínky	31
4	Vlastní práce	33
4.1	Celkové příjmy a výdaje českých domácností	33
4.2	Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců	39
4.2.1	Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	39

4.2.2	Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	47
4.3	Příjmy a výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných.....	54
4.4	Příjmy a výdaje domácností nezaměstnaných osob	62
4.5	Příjmy a výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů.....	69
4.6	Porovnání jednotlivých typů domácností.....	76
5	Zhodnocení výsledků a doporučení	79
6	Závěr	81
7	Bibliografie	85
8	Přílohy.....	87

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Vývoj celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč	35
Tabulka 2 - Predikce vývoje celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč... 35	35
Tabulka 3 - Vývoj celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč	38
Tabulka 4 - Predikce vývoje celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč.....	39
Tabulka 5 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	41
Tabulka 6 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	42
Tabulka 7 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	45
Tabulka 8 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	45
Tabulka 9 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	49
Tabulka 10 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	49

Tabulka 11 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	52
Tabulka 12 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	53
Tabulka 13 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč.....	56
Tabulka 14 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč.....	57
Tabulka 15 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč.....	60
Tabulka 16 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	60
Tabulka 17 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	64
Tabulka 18 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	64
Tabulka 19 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč.....	67
Tabulka 20 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	67
Tabulka 21 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč.....	71
Tabulka 22 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	71
Tabulka 23 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč.....	74
Tabulka 24 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	75

Seznam grafů

Graf 1 – Celkové čisté peněžní příjmy českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč	34
Graf 2 - Predikce vývoje celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč	36

Graf 3 – Celkové čisté peněžní výdaje českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč	37
Graf 4 - Predikce vývoje celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč	39
Graf 5 – Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	40
Graf 6 - Predikce vývoje peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	42
Graf 7 - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	44
Graf 8 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	46
Graf 9 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	46
Graf 10 - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	48
Graf 11 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	50
Graf 12 - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	51
Graf 13 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč.....	53
Graf 14 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	54
Graf 15 - Čisté peněžní příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	55
Graf 16 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč.....	57
Graf 17 - Čisté peněžní výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	59
Graf 18 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč.....	61
Graf 19 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč ..	61
Graf 20 - Čisté peněžní příjmy domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	63
Graf 21 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč ..	65
Graf 22 - Čisté peněžní výdaje domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	66
Graf 23 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč..	68
Graf 24 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	68
Graf 25 - Čisté peněžní příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč ..	70

Graf 26 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	72
Graf 27 - Čisté peněžní výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč ..	73
Graf 28 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	75
Graf 29 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč.....	76
Graf 30 - Čisté peněžní příjmy jednotlivých typů českých domácností na osobu/rok v Kč	77
Graf 31 - Čisté peněžní výdaje jednotlivých typů českých domácností na osobu/rok v Kč	78

1 Úvod

Životní úroveň obyvatelstva lze charakterizovat jako míru uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb zbožím nebo službami. Ukazatele této úrovně mohou být sociologické (nejvyšší dosažené vzdělání, vývoj počtu obyvatel, průměrný věk obyvatel, ale také kvalita života nebo kvalita zdravotní péče či školství) a také ekonomické (inlace, nezaměstnanost, HDP na obyvatele, míra chudoby). Samotná výše životní úrovně souvisí s vývojem ekonomiky dané země. Na vývoj ekonomiky mimo jiné velmi výrazně působí velikost příjmů a výdajů jednotlivých domácností, jelikož domácnost je považována za základní ekonomický subjekt, jehož hlavním úkolem je uspokojování lidských potřeb a přání.

Struktura příjmů domácností se skládá z příjmů ze závislé činnosti, příjmů z podnikání, sociálních a ostatních příjmů. Na velikost jednotlivých příjmů má vliv nespočet proměnných jako vzdělání, pracovní pozice, pracovní praxe, místo výkonu zaměstnání, ale také počet ekonomicky aktivních členů domácnosti, výchova členů domácnosti atd. Struktura výdajů je poněkud rozmanitější, Český statistický úřad rozděluje výdaje domácností na výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování, výdaje za průmyslové zboží, výdaje za služby a poslední skupinou jsou platby a jiná vydání. Pokud dojde k uspokojení základních lidských potřeb v podobě první výdajové skupiny, mohou být uspokojovány potřeby další, velikost jednotlivých výdajových skupin se tak značně liší a je závislá jak na velikosti příjmů, tak na celkové ekonomické situaci země nebo nabídce zboží a služeb v určitém regionu.

Největším problémem při zjišťování hladiny celkových příjmů a výdajů je paradoxně faktor času v kombinaci se změnami metodiky výpočtu. V průběhu času dochází k vývoji nových technologií a výrobků a je potřeba metodiku obměňovat, kvůli tomu bývá znemožněno porovnání starších dat s novými. Dalším problémem je šedá a černá ekonomika, kam patří např. korupce, praní špinavých peněz, daňové úniky nebo práce „na černo“. Tyto aktivity výrazně deformují zjištěné informace a může dojít ke zkreslení celkových výsledků zkoumání.

2 Cíl a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je statistická analýza struktury příjmů a výdajů českých domácností v letech 2006 – 2015. Bude proveden rozbor příjmů a výdajů domácností zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných, domácností nezaměstnaných a domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů pomocí elementárních charakteristik časových řad a porovnání jednotlivých typů domácností. Součástí práce budou bodové a intervalové předpovědi jednotlivých sledovaných ukazatelů pro roky 2016 a 2017 a také doporučení pro zlepšení aktuálního stavu vybraných ukazatelů.

2.2 Metodika

Teoretická část práce vychází z odborné literatury a věnuje se obecným zákonitostem týkajících se příjmů a výdajů českých domácností a jejich ukazatelům. V praktické části jsou analyzována data z Českého statistického úřadu pomocí analýzy časových řad. Ke zpracování celé diplomové práce je stěžejní Microsoft Office Word, pro výpočty a tvorbu grafů slouží Microsoft Office Excel a k stanovení statistických prognóz je používán software Statistica 12.

Analýza časových řad

Časovou řadou rozumíme posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování (dat), která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýza (případně prognóza) časových řad je soubor metod, které slouží k popisu těchto řad (případně k předvídání jejich budoucího vývoje).

Složky časové řady

Časová řada se skládá ze čtyř následujících složek:

- trend – dlouhodobá tendence vývoje hodnot zkoumaného ukazatele v čase,
- cyklická složka – vyjadřuje kolísání okolo trendu (delší než 1 rok),
- sezónní složka – vyjadřuje kolísání okolo trendu v rámci 1 roku,
- náhodná složka – veličina, kterou nelze popsat žádnou funkcí času. (1) (2)

Elementární charakteristiky časové řady

První absolutní diference

První absolutní diference jsou rozdílem sousedních pozorování časové řady a vyjadřují absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku oproti okamžiku bezprostředně předcházejícímu.

$$dy_t = y_t - y_{t-1}$$

Druhá absolutní diference

Druhé absolutní diference jsou rozdílem sousedních absolutních přírůstků (prvních absolutních diferencí). Charakterizují absolutní zrychlení (zpomalení) vývoje ve zkoumané časové řadě, udávají, o kolik byl následující přírůstek větší (menší) než předcházející.

$$d^2y_t = dy_t - dy_{t-1}$$

Koeficient růstu

Koeficient růstu je bezrozměrná veličina, která patří mezi relativní charakteristiky růstu. Charakterizuje relativní postupnou rychlost změn v časové řadě.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$$

Tempo přírůstku

Tempo přírůstku vyjadřuje, o kolik procent vzrostla hodnota ukazatele v porovnání s předchozím obdobím.

$$r_t = \frac{dy_t}{y_{t-1}} \cdot 100 [\%]$$

Bazický index

Vyjadřuje procentuální změnu hodnoty sledovaného ukazatele v daném období v porovnání s hodnotou ukazatele ve výchozím období.

$$BI = \frac{y_t}{y_1}$$

Průměrný koeficient růstu

Průměrný koeficient růstu je definován jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů růstu k_t .

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Průměrná první absolutní diference

Průměrná první absolutní diference je počítána jako aritmetický průměr jednotlivých prvních absolutních diferencí.

$$\overline{dy_t} = \frac{1}{n} \sum dy_t$$

Prognostické metody

Správný výběr trendové funkce pro konkrétní prognózy byl proveden pomocí indexu determinace, jehož nejvyšší hodnota stanovila nejvhodnější funkci. V diplomové práci byly použity následující trendové funkce:

- lineární $T_t = a + bt$
- kvadratická $T_t = a + bt + ct^2$
- logaritmická $T_t = a + b \cdot \log t$
- mocninná $T_t = a \cdot t^b$ (1) (2)

Pomocí programu Statistica 12 jsou vypočítány bodové a intervalové prognózy.

3 Literární rešerše

3.1 Domácnost

Domácnosti lze považovat za rozhodující ekonomický subjekt na trhu. Na každou domácnost je pohlíženo jako na jednu ekonomickou jednotku bez ohledu na skutečnost, kolik obsahuje členů. Zjednodušeně lze domácnost definovat jako skupinu osob, která společně využívá určité druhy zboží nebo služeb (např. potraviny, bydlení) a zároveň se společně podílí na nutných výdajích. Domácnosti vystupují jak na trhu výrobních faktorů, tak na trhu statků a služeb. Na trhu výrobních faktorů stojí na straně nabídky, kde své výrobní faktory nabízejí firmám. Na trhu statků a služeb stojí na straně poptávky, kde od firem tyto statky a služby nakupují. V ekonomice se domácnost chová stejně jako firma, snaží se minimalizovat náklady a maximalizovat užitek nebo zisk. (3)

Rozpočet domácností je tvořen spoluprací všech jejích členů. Každý člen se určitým způsobem podílí na formování domácího rozpočtu a to buď přímo (dospělý), anebo nepřímo (dítě). Zároveň domácnost společně rozhoduje i o tzv. stylu hospodaření, který může být úsporný, dluhový, orientovaný na investice, orientovaný na jídlo atd.) V neposlední řadě dochází v domácnosti k racionalizaci při uspokojování potřeb, jelikož nespočet věcí je užíván společně (byt a jeho vybavení, energie, koloběh předmětů v rámci společných aktivit). (4)

Domácnosti lze rozdělit na tři základní typy:

- cenzová domácnost,
- společně hospodařící domácnost,
- bytová domácnost.

Cenzová domácnost

Cenzová domácnost je kolektiv osob bydlících v jednom bytě, tvořený v rámci jedné hospodařící domácnosti podle příbuzenského či jiného vztahu jednotlivých osob. Základem této domácnosti je rodina, kterou lze definovat jako svazek nejbližších příbuzných osob, do kterého patří otec, matka a děti. Cenzové domácnosti se dále dělí na:

- domácnosti rodinné:
 - úplná rodina – manželský pár s dětmi nebo bez dětí,
 - neúplná rodina – jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem,
- domácnosti ostatní:
 - vícečlenná nerodinná domácnost – dvě a více jednotlivých osob společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost,
 - domácnost jednotlivce – jediná fyzická osoba žijící samostatně, jako podnájemník nebo žijící s další cenzovou domácností, ale hospodařící samostatně. (5)

Společně hospodařící domácnost

Tento typ domácnosti je tvořen osobami, případně rodinami, které společně bydlí, hospodaří a hradí společné výdaje domácnosti jako např. nájem, jídlo, energie atd.

Bytová domácnost

Bytová domácnost je tvořena skupinou osob obývajících jeden byt, avšak zahrnuje několik rodin nebo domácností. To znamená, že každá skupina hospodaří a hradí své výdaje samostatně. (5)

3.1.1 Druhy domácností

Český statistický úřad již od roku 2006 zahrnuje do svých šetření všechny typy domácností zastoupené v populaci. Přiřazuje jim váhy zjištěné v šetření „Životní podmínky“ a dělí je na domácnosti zaměstnanců, samostatně činných osob, nezaměstnaných a domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů. (6)

Domácnosti zaměstnanců

Domácnosti zaměstnanců jsou takové domácnosti, kde v jejich čele stojí osoba v pracovním nebo služebním poměru, která pracuje na základě pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní činnosti či dohody o provedené práci. Mezi zaměstnance patří také

členové produkčních družstev, společníci s.r.o. nebo komanditisté komanditních společností, kteří vykonávají práci na základě pracovní smlouvy, za kterou pobírají odměnu, jež je příjmem ze závislé činnosti. Tyto domácnosti se podle dosaženého vzdělání osoby stojící v čele dále dělí na:

- domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním – základní vzdělání, osoby vyučené, střední vzdělání bez maturity,
- domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním – střední vzdělání s maturitou, vyšší nebo vysokoškolské vzdělání. (6)

Domácnosti samostatně výdělečně činných osob

V domácnostech samostatně činných osob stojí v čele osoba vykonávající samostatnou výdělečnou činnost. To může být osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění nebo na základě zvláštních předpisů. Dále jsou to účastníci společného podnikání na základě smlouvy (u společností s ručením omezeným a u obchodních společností), pokud nevykonávají pro tutéž společnost práci na základě pracovní smlouvy. Do této skupiny také patří osoby vykonávající nezávislé podnikání (advokáti, lékaři, daňoví poradci) a osoby pracující za honorář (umělci, tlumočníci). (6)

Domácnosti nezaměstnaných osob

V čele domácností nezaměstnaných figuruje osoba, která nevykonává žádnou placenou práci, ale pracovat chce, tzn. aktivně hledá zaměstnání, má v plánu podnikat nebo plánuje zaměstnání hledat, přičemž není rozhodující, jestli pobírá hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání¹ či nikoliv.

Domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů

V čele domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů stojí osoba, která pobírá jakýkoliv druh důchodu (s výjimkou sirotčího) a buď nepracuje, nebo příjmy z její pracovní činnosti nepřesáhnou 55 200 Kč za rok. Tato podmínka platí i pro ostatní členy domácnosti. (6)

¹ Hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání = podpora v nezaměstnanosti.

3.2 Příjmy domácností

Příjmy obecně lze rozeznávat třemi způsoby – z práce, vlastnictví půdy nebo kapitálu. Příjmy lze dělit na peněžní a naturální. Statistika také rozlišuje, zda jsou příjmy nominální nebo reálné. Nominální příjmy pak vyjadřují běžnou velikost příjmů v peněžních jednotkách, zatímco příjmy reálné vyjadřují potenciální koupěschopnost a jsou závislé na velikosti cenové hladiny. Všechny peněžní ukazatele příjmů se zjišťují v nominální výši, tzn. bez přepočtů, které by znázornily kupní sílu. K hodnocení životní úrovně a jejího vývoje je však rozhodující kupní síla příjmů, která se v čase mění v důsledku změny spotřebitelských cen a životních nákladů. Proto je nutné vycházet z charakteristik reálných příjmů, tzn. příjmů při stálé kupní síle peněz. (7)

Z celkových příjmů obyvatelstva vychází hodnocení životní úrovně a její změny v čase. Pod celkové příjmy spadají jak příjmy peněžní, tak naturální. Aby se dalo nějakým způsobem příjmy populace ohodnotit, jsou využívány relativní ukazatele, které vyjadřují velikost jednoho jevu vzhledem k jinému. Mezi tyto ukazatele patří:

- průměrný příjem na hlavu – výše příjmu na jednoho obyvatele,
- průměrný příjem na spotřební jednotku – zohledňuje rozdíly z hlediska věku a pohlaví,
- průměrný příjem domácnosti – nezohledňuje rozdíly v počtu členů domácnosti,
- průměrný příjem domácnosti na hlavu – tento ukazatel je velmi ovlivněn počtem vydělávajících osob a počtem dětí a dalších živých osob; vystihuje modifikaci skladby příjmu, k čemuž dochází z důvodu rozdělení celkového příjmu na počet osob s různou ekonomickou strukturou. (8) (9)

3.2.1 Faktory ovlivňující příjmy domácností

Na světě neexistuje rovnost v mnoha věcech a jednou takovou jsou právě také příjmy domácností. Je celá řada faktorů, která příjmovou nerovnost mezi domácnostmi zapříčiňuje. Mezi hlavní takové faktory patří vzdělání, věk členů domácnosti a jejich počet.

Dosažené vzdělání má poměrně zásadní vliv na velikost příjmů a samotnou zaměstnanost. Podle Českého statistického úřadu mají absolventi vysokých škol nižší nezaměstnanost než

ostatní skupiny osob s nižším dosaženým vzděláním a zároveň obsazují lépe hodnocená a placená pracovní místa. (10)

Na celkové příjmy, ale i výdaje domácností, má vliv také počet jejich členů. S každým dalším nově přijatým členem domácnosti se mění příjem na jednoho člena domácnosti. Dalším ovlivňujícím faktorem je věk každého člena domácnosti. Zde je nejpodstatnější skutečností to, kolik členů domácnosti je aktivně zaměstnaných a kolik je v domácnosti dětí nebo trvale nezaměstnaných osob. (4) (11)

3.2.2 Peněžní příjmy

Za peněžní příjem lze považovat jakoukoli přijatou peněžní částku nebo platbu. Nejčastěji jsou tvořeny mzdou, příjmy z podnikání, sociálními dávkami atd., patří sem ale také jednorázově vyplácené porodné nebo pohřebné. Peněžní příjmy lze dle Českého statistického úřadu dále primárně dělit na hrubé a čisté, podrobnější dělení příjmů je pak následující:

- hrubé peněžní příjmy,
 - příjmy ze závislé činnosti,
 - příjmy z hlavního zaměstnání,
 - ostatní příjmy ze závislé činnosti,
 - příjmy z podnikání,
 - příjmy z hlavní podnikatelské činnosti,
 - ostatní příjmy z podnikání,
 - příjmy z prodeje zemědělských výrobků,
 - sociální příjmy,
 - nemocenské,
 - ostatní dávky státní sociální podpory,
 - jiné sociální příjmy,
 - dávky pomoci v hmotné nouzi,
 - stipendia,
 - ostatní příjmy,
- čisté peněžní příjmy. (11)

Hrubé peněžní příjmy

Mezi hrubé peněžní příjmy patří příjmy ze závislé činnosti a z podnikání v hlavní i vedlejší činnosti, veškeré druhy pravidelných i jednorázových sociálních příjmů, které jsou vypláceny buď pro celou domácnost, nebo pro její jednotlivé členy.

1. Příjmy ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou vymezeny zákonem o dani z příjmů fyzických osob, a tak zahrnují peněžní příjmy z pracovně – právního, služebního nebo obdobného poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, dále zahrnují příjmy členů, společníků a jednatelů společností za práce vykonávané právě pro danou společnost, odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob, funkční požitky, odměny učňů za práci vykonanou v praktické části výuky nebo odměny plynoucí z dohod o práci.

Tyto příjmy lze pak rozdělit na příjmy z hlavního zaměstnání (mzdy a platy z jediného nebo hlavního pracovního poměru) a na ostatní příjmy ze závislé činnosti (mzdy a platy z dalšího pracovního poměru, vykonávaného současně s hlavním pracovním poměrem a také příjmy z dohod o pracovní činnosti nebo o provedení práce. (11) (12)

2. Příjmy z podnikání

Mezi příjmy z podnikání patří příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnosti, z podnikání podle zvláštních předpisů, z výkonu nezávislého povolání, z autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému a také příjmy z prodeje přebytků z vlastního hospodářství.

Podobně jako příjmy ze závislé činnosti, se i příjmy z podnikání dají dále dělit a to na příjmy z hlavní podnikatelské činnosti, ostatní příjmy z podnikání (pokud je podnikání vedeno jako vedlejší činnost) a příjmy z prodeje zemědělských výrobků. (11) (12)

3. Sociální příjmy

Sociální příjmy jsou ve své podstatě čisté, protože hrubou částkou do nich byly započítány pouze ojedinělé případy důchodů převyšujících hranici příjmu osvobozeného od daně, u kterých bylo provedeno zdanění částky nad stanovený limit.

Mezi sociální příjmy nemocenské jsou zahrnuty všechny druhy dávek nemocenského pojištění včetně peněžité pomoci v mateřství, podpory při ošetřování člena rodiny nebo náhrady mzdy při pracovní neschopnosti vyplácené zaměstnavatelem. Do ostatních dávek státní sociální podpory patří dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné. Jiné sociální příjmy jsou tvořeny dávkami pomoci v hmotné nouzi, odchodným a výsluhou vyplácenými u některých druhů povolání, příspěvky na péči podle zákona o sociálních službách a dalšími dávkami a příspěvky pro rodiny s dětmi, starými a těžce zdravotně postiženými občany. Do dávek pomoci v hmotné nouzi se řadí pravidelné i jednorázové peněžní částky placené domácnostem ve formě příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení nebo mimořádné okamžité pomoci. Stipendia obsahují veškeré druhy stipendií placené školou a kapesné učňů placené školou či budoucím zaměstnavatelem. (11) (12)

4. Ostatní příjmy

Mezi ostatní příjmy lze zařadit kapitálové příjmy, pojistné náhrady od pojišťoven nebo dary od příbuzných. Za příjmy z kapitálového majetku jsou považovány především úroky z vkladů, výnosy z dluhopisů, vkladových a podílových listů, dividendy z akcií nebo podíly na zisku u společností s ručením omezeným nebo komanditních společností. Dále do této skupiny patří příjmy z pronájmu, příjmy z životního pojištění nebo penzijního připojištění. (11) (12)

Čisté peněžní příjmy

Čisté peněžní příjmy lze získat odečtením odvodů na sociální a zdravotní pojištění a daně z příjmů od hrubých peněžních příjmů.

Ukazatel „čistý peněžní příjem domácnosti“ je hlavním národním ukazatelem v oblasti zjišťování a porovnávání příjmů domácností, byl vytvořen ze všech dílčích čistých příjmů

osob a domácností. Pro potřeby mezinárodního porovnávání byl vytvořen další ukazatel, „disponibilní příjem domácností“, který hodnotí míru chudoby. Rozdíl mezi těmito příjmovými ukazateli spočívá v zahrnutí, respektive vyloučení některých dílčích příjmů a výdajů domácností. Jedná se především o pravidelně vydávané peněžní transfery mezi domácnostmi, naturální požitky a daň z nemovitosti. (11) (12)

3.2.3 Naturální příjmy

Do naturálních příjmů patří spotřeba potravin, ostatních výrobků a služeb z vlastního hospodářství nebo podniku (potraviny a užitková zvířata z vlastního hospodářství, hodnota jídel z vlastní restaurace nebo také hodnota dřeva z vlastního lesa) a požitky poskytované zaměstnavatelem, mezi které patří bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky na stravování nebo další výhody a nepeněžní služby jako jazykové kurzy, slevy na firemní zboží, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou atd. (11)

3.3 Výdaje domácností

Pod pojmem výdaje rozumíme veškeré finanční vydání, které jednotlivé domácnosti realizují během jednoho roku nebo jiného sledovaného období, ať už nákup různých statků či služeb slouží potřebě jednotlivce nebo celé domácnosti. Výdaje domácností si lze často splést s pojmem spotřeba domácností. Spotřeba však přesněji vyobrazuje záměr, který nutí domácnosti nějakým způsobem utracet finanční prostředky. Spotřeba je z národohospodářského pohledu nejdůležitější částí hrubého domácího produktu (HDP), a proto je považována také za největšího tahouna růstu HDP. Samotná spotřeba domácností tvoří téměř padesátiprocentní podíl HDP. (6) (13)

Aby byl zajištěn bezproblémový chod domácností, je nutné získané finanční prostředky podle potřeby utracet za určité statky a služby. Nejvíce při tom záleží na velikosti příjmů domácností, to se následně odráží na velikosti výdajů a také na velikosti úspor. Z tohoto pohledu můžeme podle výdajů rozdělit domácnosti na přebytkové a deficitní.

Přebytkové domácnosti

Přebytková domácnost je taková domácnost, jejíž příjmy jsou vyšší než výdaje. Takové domácnosti mají velice často dobře organizované hospodaření a díky tomu dochází

k tvorbě úspor. Úspory bývají zpravidla investovány do dalšího kapitálu, čímž přispívají k růstu HDP. Zároveň se tyto domácnosti příliš nedostávají do finančních potíží.

Deficitní domácnosti

Deficitní domácnost je domácnost, ve které figurují vyšší výdaje než příjmy. Deficit dost často vznikne z toho důvodu, že si lidé dopřávají statky a služby, které nutně nepotřebují a velikostí jejich příjmů následně nejsou schopni pokrýt výdaje určené pro základní potřebu. Existují však i případy, kdy jsou příjmy tak nízké, že nestačí ani na pokrytí všech základních výdajů potřebných k fungování domácnosti. Těmto domácnostem pak nezbyvá nic jiného, než si vzít úvěr či půjčku. To však dost často vede k ještě větším problémům kvůli následným splátkám. (4) (13)

3.3.1 Struktura výdajů domácností

Aby bylo možné výdaje nějakým způsobem členit a rozdělovat, využívá Český statistický úřad klasifikaci CZ-COICOP, která se pro sledování výdajů domácností skládá z 12 následujících oddílů:

1. potraviny a nealkoholické nápoje,
2. alkoholické nápoje, tabák,
3. odívání a obuv,
4. bydlení, voda, energie, paliva,
5. bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy,
6. zdraví,
7. doprava,
8. pošty a telekomunikace,
9. rekreace a kultura,
10. vzdělávání,
11. stravování a ubytování,
12. ostatní zboží a služby. (6)

3.3.2 Významnost výdajů v domácnosti

Výše zmíněné skupiny výdajů lze dělit také podle toho, jak velkého významu v domácnosti dosahují. Z tohoto hlediska dělíme výdaje do 4 skupin na výdaje nezbytné, zbytné, investiční a nepravidelné.

Nezbytné výdaje

Nezbytné výdaje není možné neplatit, ani žádným způsobem vyloučit z domácího rozpočtu. Patří sem výdaje na bydlení (nájemné, zálohy na energie), splátky úvěrů a půjček, jídlo, oblečení a také výdaje spojené s provozem domácnosti nebo automobilu. Všechny tyto výdaje je nutné včas uhradit, neboť by při jejich neplacení hrozil vznik dalších závazků a v krajním případě až zabavení majetku. (14) (15)

Zbytné výdaje

Tyto výdaje umožňují domácnostem tvořit úspory. Lze je omezit nebo dokonce i vyloučit, pokud se tak domácnost rozhodne. Stanovení hranice, co patří do výdajů nezbytných a co už do zbytných, je však velmi těžké, každá domácnost může tuto hranici vnímat trochu jinak, hodně zde záleží na zvyklostech a preferencích, kterými se domácnost řídí. Obecně lze do této kategorie zařadit například cigarety nebo alkohol. (14) (15)

Investiční výdaje

Investiční výdaje jsou charakteru dnešního výdaje, ale budoucího (očekávaného) výnosu. Domácnosti tak své úspory vkládají na různé spořicí účty, termínované vklady nebo do stavebního spoření s očekáváním ještě většího výnosu do budoucna. Dále do této kategorie lze zařadit i pořízení dlouhodobého majetku za účelem dalšího prodeje nebo pronájmu, což přináší další finance do domácího rozpočtu. (14) (15)

Nepravidelné výdaje

Hlavně pro tyto výdaje si domácnosti utvářejí finanční rezervy. Jsou to výdaje, které se vyskytují nahodile nebo pravidelně, ale jen jednou za delší dobu. Stejně tak tyto výdaje

mohou být plánované nebo neplánované. Patří sem například dárky, rodinná dovolená, ale také opravy, poruchy, koupě nových spotřebičů atd. (14) (15)

3.4 Životní úroveň

Životní úroveň ve vztahu k příjmům a výdajům obyvatelstva bývá definována jako souhrn všech užitných hodnot materiálních, kulturních, sociálních a morálních. Tyto hodnoty slouží obyvatelstvu v daném čase a prostoru k uspokojování životních potřeb. Životní úroveň lze také definovat jako souhrn podmínek, ze kterých jsou lidské potřeby uspokojovány a vytvářejí tak způsob života.

Základní metodou užívanou k analýze životní úrovně je metoda srovnávání, která srovnává životní podmínky v čase, prostoru, v jednotlivých skupinách obyvatel, domácnostech atd. K posuzování životní úrovně obyvatel slouží disponibilní příjem, který lze také označit jako příjem čistý. (9) (16)

Na životní úroveň lze ale také pohlížet z hlediska výdajové struktury. Engelova křivka² znázorňuje, že s rostoucími příjmy obyvatelstva klesá podíl výdajů za potraviny a naopak stoupá podíl výdajů za luxusní statky. Menší podíl výdajů za potraviny je tak jedním z charakteristických znaků vyšší životní úrovně. (4)

3.5 Metody statistického zjišťování příjmů, výdajů a spotřeby obyvatelstva

Různé ukazatele peněžených příjmů, výdajů a spotřeby domácností se zjišťují ve většině případů pomocí výběrových šetření. Mezi taková výběrová šetření patří například statistika rodinných účtů, podnikové výkaznictví, strukturální statistika mezd zaměstnanců nebo mikrocenzny a životní podmínky.

3.5.1 Statistika rodinných účtů

Statistika rodinných účtů (SRÚ) je jedno z pravidelných celoročních zjišťování prováděných Českým statistickým úřadem, které sleduje hospodaření domácností a slouží

² Engelova křivka – vyjadřuje vztah mezi celkovým důchodem a nakupovaným množstvím určitého statku či služby.

k poskytování informací o jejich příjmech, výdajích a spotřebě. Dále informuje o rozdílech ve spotřebě v různých typech domácností, o vlivu faktorů působících na spotřebu a struktuře výdajů samotných. SRÚ jako celek slouží jako základ při rozhodování o sociální politice státu nebo pro ekonomický výzkum. (12)

Statistika rodinných účtů si klade za cíl sledování hospodaření domácností a zachycení jejich jak peněžních, tak naturálních příjmů a výdajů. Zjišťování o hospodaření domácností lze zkoumat třemi metodami:

1. metoda pravidelného zápisu veškerých příjmů a výdajů,
2. metoda jednorázového dotazu na příjmy a výdaje formou rozhovoru,
3. kombinací výše uvedených dvou postupů – používají se pravidelné zápisy po určitou dobu a na některé výdajové položky je kladen jednorázový dotaz za delší časový interval. (17) (18)

Všechny tři metody zjišťování předpokládají osobní kontakt vybrané domácnosti s vyškoleným pracovníkem ČSÚ. U metody pravidelného zápisu veškerých příjmů a výdajů lze údaje zaznamenávat v různě dlouhých intervalech (měsíčně, čtvrtletně, pololetně, ročně), přičemž záleží na konkrétní situaci a na tom, jak to které rodině vyhovuje více. U metody jednorázového dotazu bývají nejčastěji zjišťovány příjmy a výdaje všech členů domácnosti v časovém intervalu jednoho roku. U poslední, kombinované metody bývá zpravidla využíváno zapisování běžnějších příjmových a výdajových položek pravidelně v měsíčních nebo čtvrtletních intervalech a dotazováním se poté zjišťují položky vyskytující se méně často v intervalech delších, ve většině případů ročních. (12) (17)

3.5.2 Podnikové výkaznictví

Český statistický úřad zveřejňuje každé čtvrtletí informace o vývoji průměrných mezd, které vychází z podnikového výkaznictví. Jsou tak poskytovány poměrně spolehlivé údaje o průměrných mzdách, které je možné třídit například podle odvětví. Podnikové výkaznictví sleduje, jak již bylo řečeno, především průměrnou hrubou měsíční mzdou, ale také růst či pokles průměrné nominální mzdy, růst či pokles průměrné reálné mzdy nebo evidenční počet zaměstnanců. (19)

Průměrná hrubá měsíční mzda

Průměrnou hrubou měsíční mzdu lze vyjádřit jako podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd patří základní mzdy a platy, příplatky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mezd a platů, které byly v daném období zaměstnanci vyúčtovány k výplatě. Nepatří sem náhrady mezd a platů za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem. Všechny položky jsou brány jako hrubé, tudíž před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo dohodnuté srážky. (19)

Růst (pokles) průměrné nominální mzdy

Růst (pokles) průměrné nominální mzdy značí, o kolik % se zvýšila (poklesla) tato mzda ve sledovaném období v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Růst (pokles) průměrné reálné mzdy

Růst (pokles) průměrné reálné mzdy značí, o kolik % se zvýšil (poklesl) podíl indexu průměrné nominální mzdy a indexu spotřebitelských cen za stejné období.

Evidenční počet zaměstnanců

Pojem evidenční počet zaměstnanců označuje osoby v pracovním, služebním nebo členském poměru (součástí členství musí být také pracovní vztah) k zaměstnavateli. (19)

3.5.3 Strukturální statistika mezd zaměstnanců

Vedle podnikového výkaznictví jsou používány také data ze strukturální statistiky mezd zaměstnanců, která mají za úkol poskytnout co nejpodrobnější a nejpřesnější informace o mzdách jednotlivých zaměstnanců s použitím celé řady třídění, mezi ta nejhlavnější patří třídění podle zaměstnání. Tato statistika dále poskytuje pohled na mzdovou distribuci, tedy rozprostření mezd mezi zaměstnanci.

Výsledky strukturální statistiky zveřejňuje Český statistický úřad, avšak k získání dat spolupracuje také s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Na rozdíl od podnikového výkaznictví, které zjišťuje celkové objemy mezd na úrovni podniků či organizací, jsou zde zkoumány mzdy jednotlivých zaměstnanců. Podrobně se zachycují jak všechny složky hrubé mzdy, tak důležité údaje o zaměstnancích jako například pohlaví, věk nebo vzdělání. Díky tomu je získána velmi důkladná statistika, která poté nachází své uplatnění při podrobných analýzách trhu práce a jeho vývoje.

Do hrubé mzdy se zde započítávají všechny mzdy za práci (včetně prémie, odměn a dalších platů), veškeré náhrady mzdy za neodpracovanou dobu (dovolené, svátky, překážky ve výkonu práce atd.) a také odměny za pracovní pohotovost během celého roku. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ve zkoumaném roce je vypočítána poměrem k jeho placené době, tedy počtu měsíců, ve kterých mzdu nebo náhradu mzdy pobíral. Od této doby je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci v daném roce. Takto vypočtená průměrná hrubá měsíční mzda má tak tu nejlepší vypovídající schopnost o srovnatelných mzdových úrovních napříč různými zaměstnáními (pracovními místy) při přesně zjištěném objemu placené pracovní doby. (19)

Rozdíly mezi strukturální statistikou a podnikovým výkaznictvím

Vypočtená průměrná mzda se bude lišit podle použité metodiky. V podnikovém výkaznictví je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců, kde jsou zahrnuti i zaměstnanci nemocní nebo s neplacenou nepřítomností, která není delší než 4 týdny.

Další rozdíl ve srovnání mzdové úrovně může vyplývat ze skutečnosti, že do výsledků strukturální statistiky nejsou zahrnuti zaměstnanci s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin. Také je potřeba brát v úvahu vliv neplacených absencí a rozdílnost základního souboru šetření, protože výsledky strukturální statistiky vyplývají z částečně výběrového souboru. To má také za následek výskyt výběrové chyby.

Menší zkreslení ve výsledcích může nastat také vlivem toho, že některé záznamy musí být vyřazeny, protože obsahují chyby nebo naopak oslovené organizace potřebné údaje vůbec nedodají. (19)

3.5.4 Mikrocenzny a životní podmínky

Mikrocenzus

Mikrocenzus je nepravidelné šetření prováděné za účelem zjištění příjmové a sociální diferenciacce členů domácnosti. Toto šetření bylo prováděno náhodným nebo pravděpodobnostním dvoustupňovým výběrem. Poslední mikrocenzus proběhl v roce 2002, kdy byly v domácnostech zjišťovány demografické údaje (jméno, příjmení, rok narození, rodinný stav, povolání atd.) a disponibilní příjmy jednotlivých členů domácností (příjmy z mezd, samostatného podnikání, sociálního a zdravotního pojištění, pronájmu bytů, stipendií atd.). Součástí šetření byla také výše ročního úhrnu naturální spotřeby. Při posledním mikrocenzu se podařilo zjistit údaje pouze od necelých 72 % domácností. Množství nezjištěných výsledků by pak vedlo ke zkreslení struktury domácností, a proto muselo dojít ke složité úpravě pomocí vážení prvotně zjištěných údajů. (8) (20)

Životní podmínky

Šetření Životní podmínky, také známé pod názvem EU-SILC, provádí rovněž Český statistický úřad. Kromě České republiky se toto šetření provádí po celé Evropské unii a také v některých dalších zemích (Island, Norsko, Švýcarsko, Turecko). Jednotná metodika provádění tak umožňuje porovnání ekonomických a sociálních podmínek domácností mezi jednotlivými zeměmi.

Cílem tohoto šetření je získat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, o způsobu, kvalitě a finančních nákladech na bydlení, o vybavenosti domácností předměty dlouhodobého užívání nebo o pracovních a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnosti.

Získaná data pak slouží k výpočtu ukazatelů peněžní a materiální chudoby, intenzity ekonomické aktivity nebo úrovně sociálního vyloučení. Dalším cílem je získání dat, která

mohou poskytnout potřebné informace pro směřování sociální politiky státu, která zasahuje do oblastí jako nezaměstnanost, sociální péče, daňový systém atd. Současně však klade důraz na hodnocení dopadu přijatých opatření. (21)

Šetření je prováděno formou osobního rozhovoru respondenta s vyškoleným pracovníkem (tazatelem), kdy tazatel pečlivě zaznamenává zjištěné údaje do předem připraveného dotazníku. Dotazování má tři stálé části:

- za byt – zjišťuje počet osob, pohlaví, věk, rodinný stav, rodinné vazby osob;
- za hospodařící domácnost – zjišťuje úroveň bydlení, náklady na bydlení, finanční situaci domácnosti, zajištění péče o děti do 12 let atd.;
- za osobu starší 16 let – zjišťuje se pracovní aktivita, příjmy z pracovní činnosti nebo hodnocení zdravotního stavu respondenta.

Poslední část zjišťování se rok od roku mění, jedná se například o materiální deprivaci, sociální a kulturní participaci, přístup ke službám nebo zdraví a zdraví dětí. (21)

4 Vlastní práce

4.1 Celkové příjmy a výdaje českých domácností

Příjmy českých domácností

Z grafu 1 a přílohy 1 je patrné, že celkové čisté příjmy českých domácností měly ve sledovaném období rostoucí tendenci. Pouze v letech 2011 a 2013 mírně klesly, ale na celkovém vzrůstu se to nijak výrazněji nepodepsalo. V roce 2015 dosáhly celkové příjmy svého maxima na hodnotě 157 609 Kč.

Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním byly sice vždy menší než celkové, ale do roku 2009 s nepříliš významným rozdílem. Od roku 2010 začal být tento rozdíl poněkud znatelnější, k jeho zmírnění došlo až v roce 2015, kdy bylo rovněž dosaženo maximální hodnoty příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním částkou 152 171 Kč.

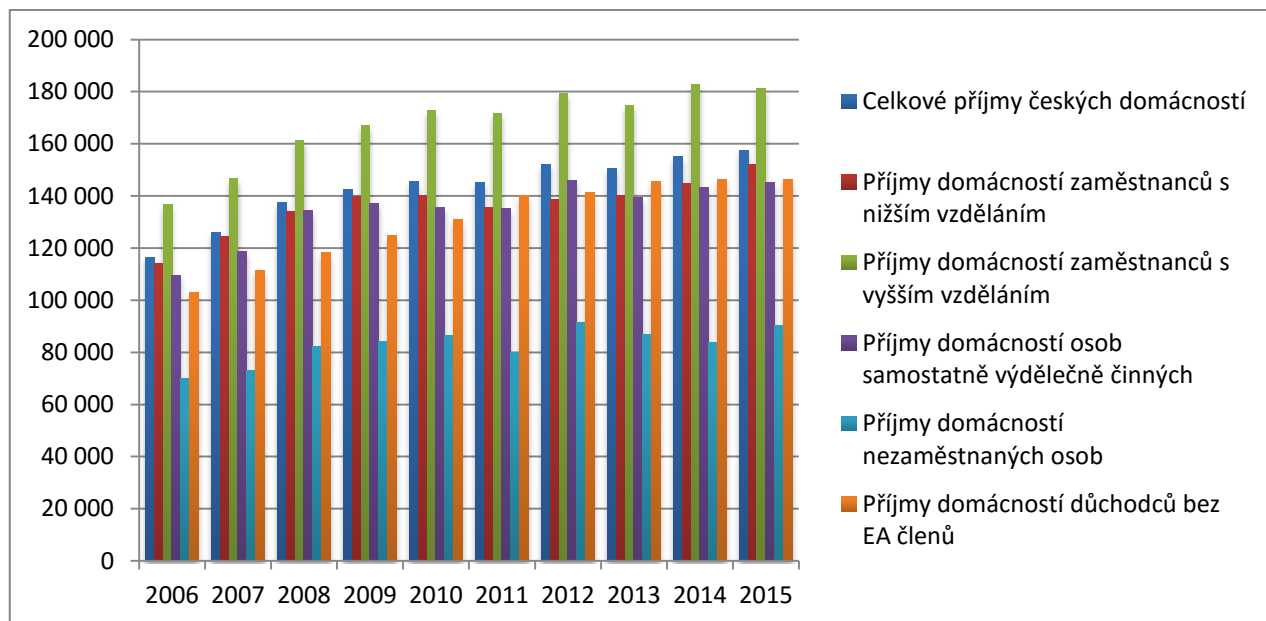
Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním stojí na úplně opačné straně, ve všech sledovaných letech byly vyšší než příjmy celkové, a to výrazně. Zároveň vykazovaly rostoucí charakter, kromě roků 2011, 2013 a 2015. V roce 2014 byla poprvé překročena hranice 180 000 Kč, kdy příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním dosáhly svého maxima na hodnotě 182 790 Kč. V následujícím roce nastal sice mírný pokles, ale pod 180 000 Kč už znovu neklesly.

Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných byly dokonce nižší než příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním - výjimku tvořil rok 2008, kdy dosahovaly téměř stejné úrovně, a rok 2012, kdy byly výrazně vyšší. Celková výše příjmů domácností samostatně výdělečně činných osob ve sledovaném období střídavě rostla a klesala, svého maxima dosáhla v roce 2012 na hodnotě 146 009 Kč.

Příjmy domácností nezaměstnaných osob vykazovaly ze všech sledovaných veličin nejnižší hodnoty, svého maxima dosáhly v roce 2012, konkrétně částkou 91 369 Kč. Tendence růstu byla však velmi kolísavá.

Příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů měly po celé sledované období jako jediné bez výjimky rostoucí charakter. V roce 2006 dosahovaly 102 853 Kč, kdežto v roce 2015 už 146 487 Kč a zajímavé je, že v tomto roce dokonce přesáhly příjmy domácností OSVČ. V letech 2011 – 2014 byly dokonce vyšší než příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním.

Graf 1 – Celkové čisté peněžní příjmy českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Z tabulky 1 lze usoudit, jakým způsobem se vyvíjely průměrné příjmy českých domácností ve sledovaném období. Podle první absolutní diference nastal největší nárůst v letech 2007 (o 9 268 Kč) a 2008 (o 11 680 Kč), první pokles nastal v roce 2011, avšak o pouhých 356 Kč a druhý, trochu výraznější, nastal v roce 2013, o 1 637 Kč. Dle druhé absolutní diference je patrné, že v roce 2012 nastala o 7 400 Kč příznivější změna než v roce předchozím a naopak v roce 2013 byla tato změna o 8 681 Kč nižší než v roce 2012. Koeficient růstu značí nárůst příjmů v roce 2007 na 1,08 a v roce 2008 na 1,093, naopak v roce 2013 došlo k poklesu příjmu na 0,989 oproti roku 2012. Tempo přírůstku ukazuje podobné hodnoty, tedy že nejvyšší nárůst nastal v roce 2008 (o 9,283%) a nejvyšší pokles v roce 2013 (o 1,076%). Hodnota bazického indexu v roce 2015 značí 35,2% nárůst příjmů oproti roku 2006. V průměru dosahoval příjem českých domácností v letech 2006 – 2015

částky 142 800 Kč a průměrně každý rok rostl o 4 562 Kč. Průměrný koeficient růstu pak dosahoval hodnoty 1,034.

Tabulka 1 - Vývoj celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč

	Celkové příjmy českých domácností	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	116 549	x	x	x	x	1
2007	125 817	9 268	x	1,080	7,952	1,080
2008	137 497	11 680	2 412	1,093	9,283	1,180
2009	142 402	4 905	-6 775	1,036	3,567	1,222
2010	145 437	3 035	-1 870	1,021	2,131	1,248
2011	145 081	-356	-3 391	0,998	-0,245	1,245
2012	152 125	7 044	7 400	1,049	4,855	1,305
2013	150 488	-1 637	-8 681	0,989	-1,076	1,291
2014	154 992	4 504	6 141	1,030	2,993	1,330
2015	157 609	2 617	-1 887	1,017	1,688	1,352
Průměr	142 800	4 562	-831	1,034	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje celkových čistých peněžních příjmů českých domácností

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj celkových čistých peněžních příjmů českých domácností nejlépe popisuje logaritmická trendová funkce ve tvaru:

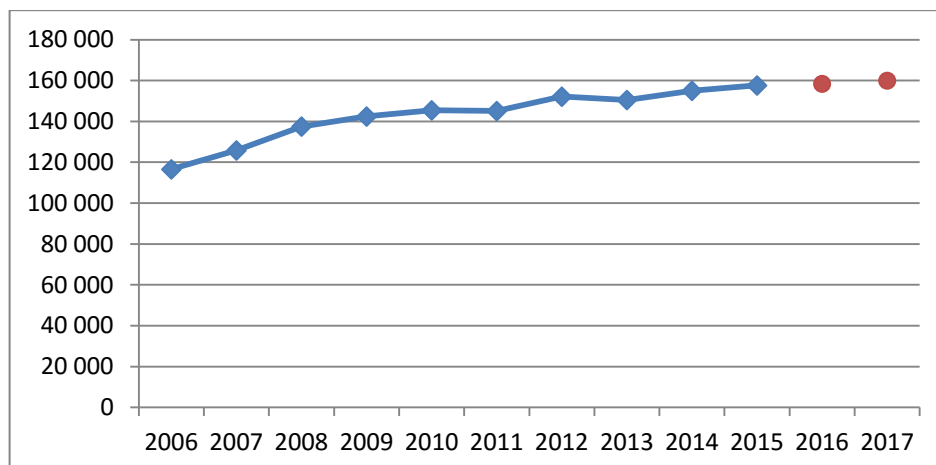
$y' = 116\,186,6 + 40\,570,3 \cdot \log t_i$ s indexem determinace $\hat{I}^2 = 98\%$, což je uvedeno v příloze 2. Tabulka 2 znázorňuje bodové a intervalové odhady pro roky 2016 a 2017. Bodový odhad a graf 2 značí, že dosavadní rostoucí charakter bude zachován a v roce 2017 budou dosahovat celkové příjmy výše 159 969,2 Kč. S 95% pravděpodobností se budou v roce 2017 celkové příjmy nacházet v intervalu od 157 509,9 do 162 428,5 Kč.

Tabulka 2 - Predikce vývoje celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	158 436,1	156 120,0	160 752,3
2017	159 969,2	157 509,9	162 428,5

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 2 - Predikce vývoje celkových čistých peněžních příjmů českých domácností na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje českých domácností

V grafu 3 a příloze 3 je vidět, že celkové čisté peněžní výdaje českých domácností po většinu sledovaného období rostly. Z roku 2006, kdy činila jejich výše 107 585 Kč, vzrostly na 135 153 Kč v roce 2014, což byla maximální hodnota. V posledním roce sledování nastalo mírné snížení, výše celkových výdajů českých domácností poklesla na částku 134 538 Kč.

Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním byly ve všech sledovaných obdobích nižší než výdaje celkové. Nejvíce viditelný rozdíl nastal v letech 2011 a 2012. Co se týče celkových čísel výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním, ta se téměř po celou dobu sledování zvyšovala. Z 100 669 Kč v roce 2006 vzrostla do roku 2015 na 125 647 Kč. Výjimku tvořily roky 2010 – 2012, kdy docházelo k poklesu výdajů.

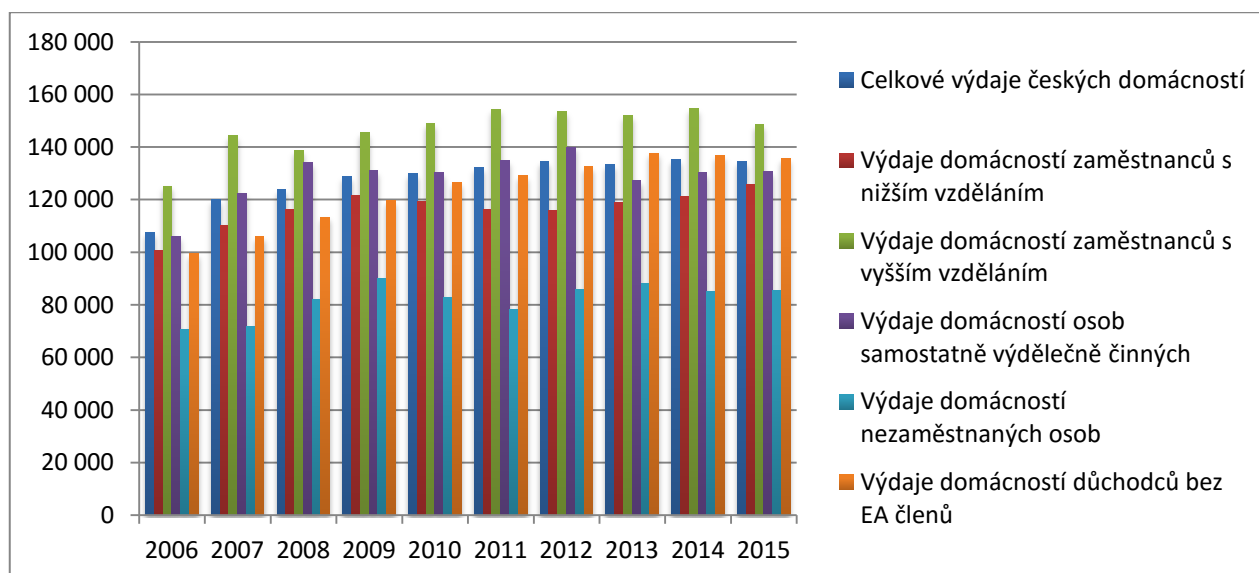
Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním byly ve všech letech vyšší než celkové, a to velmi výrazně. Tato skutečnost je samozřejmě dána výší jejich příjmů, které byly také nadprůměrné. Celková hodnota výdajů má velmi kolísavý trend, v roce 2007 prudce vzrostla, ovšem o rok později opět klesla a podobné výkyvy následovaly i dále. V roce 2015 činila výše výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním 148 628 Kč.

Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných měly v době sledování velmi nesourodý charakter. Jako celek první dva roky rostly, následně dva roky stagnovaly, poté opět rostly, v roce 2013 poměrně výrazně klesly a v posledních letech opět stagnovaly. Roku 2015 dosahovala jejich hodnota 130 661 Kč.

Výdaje domácností nezaměstnaných osob také nevykazovaly žádný trvale udržitelný trend. Z roku 2006, kdy dosahovaly hodnoty 70 457 Kč, se po různých vzrůstech a poklesech dostaly v roce 2015 na hodnotu 85 375 Kč. V porovnání s celkovými výdaji dosahovaly mnohem menších hodnot.

Výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů byly z počátku sledování nižší než celkové hodnoty výdajů. V roce 2013 však došlo k jejich překročení a nastavený trend vydržel až do roku 2015. Celková čísla výdajů domácností důchodců z počátku velmi rychle rostla, v roce 2006 dosahovaly 99 664 Kč, ale v roce 2013 už 137 706 Kč. V tomto okamžiku začaly výdaje domácností důchodců mírně klesat a k poslednímu roku sledování se nacházely na hodnotě 135 579 Kč.

Graf 3 – Celkové čisté peněžní výdaje českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Vývoj celkových výdajů je zachycen v tabulce 3. Největší nárůst nastal hned v roce 2007, kdy došlo ke zvýšení o 12 623 Kč. Téměř po celou dobu sledování výdaje i nadále rostly,

kromě let 2013 a 2015, z nichž výraznější pokles (o 1 095 Kč), nastal v prvně jmenovaném roce. Dle druhé absolutní difference nastal v roce 2008 o 8 876 Kč menší nárůst než v roce předchozím a i ostatní hodnoty této charakteristiky ukazují, že výrazný nárůst roku 2007 byl ojedinělý. Nejvyšší kladná hodnota, tedy zvýšení oproti předchozímu roku, byla zaznamenána v roce 2014 částkou 2 969 Kč. Koeficient růstu značí, že v roce 2007 nastal nárůst výdajů na 1,117 oproti předchozímu roku, obdobně tempo přírůstku, které udává, o kolik procent se daná veličina změnila. V roce 2013 můžeme vidět, že došlo téměř k jednoprocennímu úbytku průměrných výdajů. Dle hodnoty bazického indexu je patrné, že za 10 sledovaných let vzrostly celkové výdaje českých domácností o 25%. Průměrná velikost výdajů dosahovala v letech 2006 – 2015 hodnoty 127 995 Kč, přičemž docházelo průměrně k nárůstu o 2 995 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,025.

Tabulka 3 - Vývoj celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč

	Celkové výdaje českých domácností	První absolutní difference	Druhá absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	107 585	x	x	x	x	1
2007	120 208	12 623	x	1,117	11,733	1,117
2008	123 955	3 747	-8 876	1,031	3,117	1,152
2009	128 622	4 667	920	1,038	3,765	1,196
2010	130 019	1 397	-3 270	1,011	1,086	1,209
2011	132 215	2 196	799	1,017	1,689	1,229
2012	134 374	2 159	-37	1,016	1,633	1,249
2013	133 279	-1 095	-3 254	0,992	-0,815	1,239
2014	135 153	1 874	2 969	1,014	1,406	1,256
2015	134 538	-615	-2 489	0,995	-0,455	1,251
Průměr	127 995	2 995	-1 655	1,025	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje celkových čistých peněžních výdajů českých domácností

Dosavadní vývoj celkových čistých peněžních výdajů českých domácností nejlépe popisuje logaritmická trendová funkce ve tvaru:

$y' = 110\,488,5 + 26\,687,5 \cdot \log t_i$ s indexem determinace $I^2 = 95,75\%$, jak bylo zjištěno v programu Statistica 12 a je uvedeno v příloze 4. Bodový odhad v tabulce 4 a graf 4 znázorňují, že jak v roce 2016, tak v roce 2017 dojde k nárůstu výdajů, bodový odhad pro

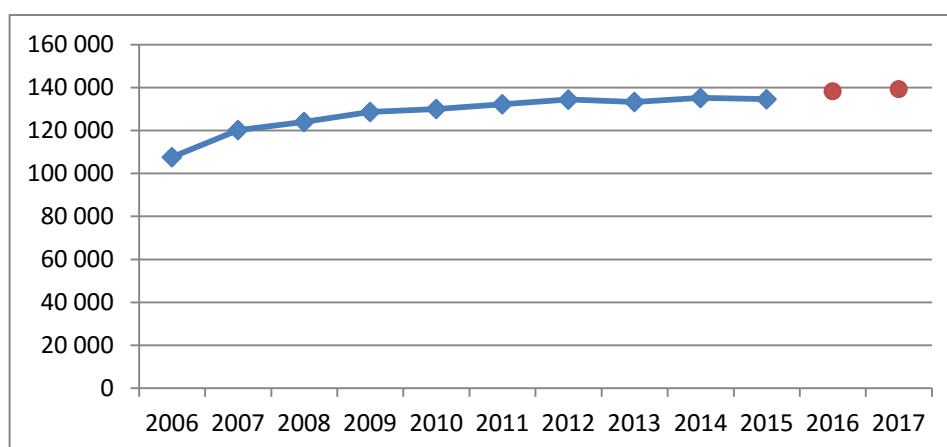
rok 2017 činí 139 289,1 Kč. S pravděpodobností 95% se budou v roce 2017 průměrné výdaje českých domácností nacházet v intervalu od 136 904,6 do 141 673,5 Kč.

Tabulka 4 - Predikce vývoje celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	138 280,6	136 034,9	140 526,2
2017	139 289,1	136 904,6	141 673,5

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 4 - Predikce vývoje celkových čistých výdajů českých domácností na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

4.2 Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců

4.2.1 Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Graf 5 zachycuje vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním v letech 2006 – 2015, v příloze 5 jsou kromě peněžních příjmů uvedeny také příjmy naturální. Od roku 2006, kdy peněžní příjmy dosahovaly 113 917 Kč, docházelo k postupnému nárůstu až do roku 2010, ve kterém se dostaly na hodnotu 140 127 Kč. Roku 2011 bylo zaznamenáno poměrně značné snížení peněžních příjmů, hned v dalším roce sice pokračoval předešlý nárůst, ale 140 127 Kč bylo překročeno až v roce 2013. V letech

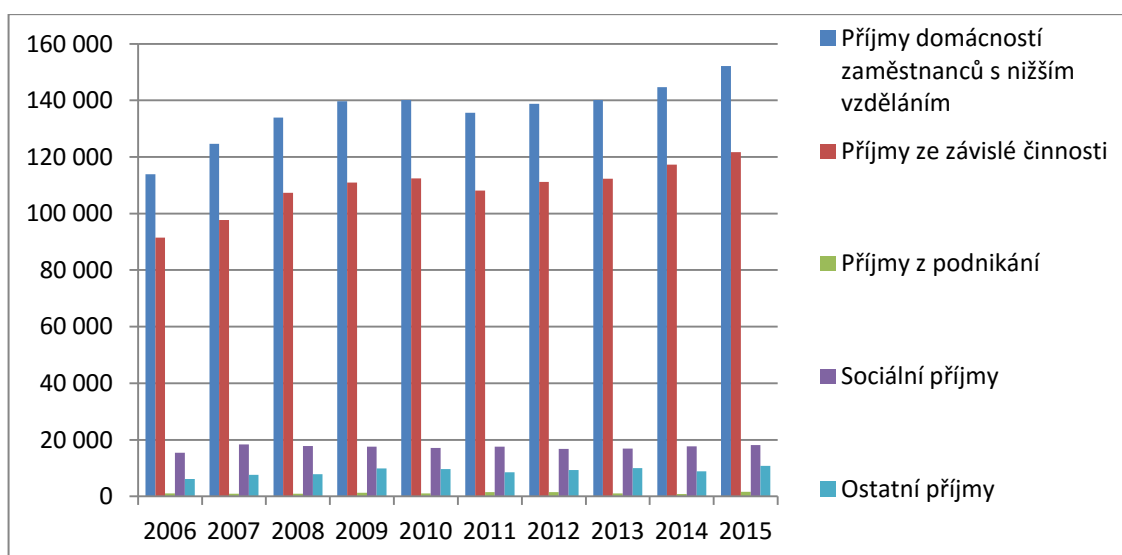
2014 a 2015 nárůst pokračoval a v posledním roce sledování poprvé došlo k překročení 150 000 Kč, konkrétně bylo dosaženo hodnoty 152 171 Kč

Příjmy ze závislé činnosti v podstatě kopírovaly celkový vývoj příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním, jelikož tvořily jeho nejpodstatnější složku. Z 91 453 Kč v roce 2006 vzrostly do roku 2010 na 112 389 Kč. Roku 2011 nastal pokles, který byl následován dalším vzrůstem, ten vyústil k navýšení na 121 687 Kč v roce 2015.

Téměř zanedbatelnou složkou příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním byly příjmy z podnikání. V roce 2014 činily 872 Kč, v roce 2015 byly sice nejvyšší (1 574 Kč), přesto však nehrály v celoročním sledování výraznější roli. Stejně tak příjmy ostatní, které po celou dobu sledování nabývaly hodnot od 6 000 do necelých 11 000 Kč, přičemž nejvyšší byly v posledním sledovaném roce, kdy činily 10 785 Kč.

Sociální příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním byly co do velikosti druhé nejvyšší hned za příjmy ze závislé činnosti. Celková velikost sociálních příjmů se povětšinou pohybovala mezi 15 000 a 18 000 Kč, v roce 2015 pouze nepatrně překročila tuto horní hranici částkou 18 125 Kč.

Graf 5 – Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním rovněž nedosahovaly příliš vysokých hodnot. Jak je uvedeno v příloze 5, držely se v intervalu od 6 000 do 8 000 Kč. Nejnižší naturální příjmy byly zjištěny v roce 2006 (6 708 Kč) a naopak nejvyšší v roce 2009 (7 604 Kč).

V tabulce 5 je zachycen vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním. Téměř po celé sledované období docházelo k růstu příjmů, v roce 2007 o 10 721 Kč a v roce následujícím o 9 295 Kč, výjimku tvořil pouze rok 2011, kdy došlo k poklesu o 4 516 Kč. Z pohledu druhé absolutní difference byl nejvýznamnější rok 2012, ve kterém došlo k příznivější změně příjmu o 7 648 Kč oproti loňskému roku, naopak nejhorší v této charakteristice byl rok 2010, kdy došlo k menšímu nárůstu (o 5 340 Kč) oproti roku 2009. Koeficient růstu byl nejvyšší v roce 2007, když nabýval hodnoty 1,094. V roce 2011, kdy došlo k jedinému poklesu, dosahoval koeficient růstu 0,968. Podle tempa přírůstku tak došlo v roce 2007 k nárůstu příjmu o 9,411% a v roce 2011 k poklesu o 3,223%. Hodnota bazického indexu značí, že během deseti sledovaných let narostl příjem o 33,6%. Během let 2006 – 2015 činil průměrný příjem domácností zaměstnanců s nižším vzděláním 136 374 Kč a v průměru rostl každý rok o 4 250 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,033.

Tabulka 5 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	První absolutní difference	Druhá absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	113 917	x	x	x	x	1
2007	124 638	10 721	x	1,094	9,411	1,094
2008	133 933	9 295	-1 426	1,075	7,458	1,176
2009	139 700	5 767	-3 528	1,043	4,306	1,226
2010	140 127	427	-5 340	1,003	0,306	1,230
2011	135 611	-4 516	-4 943	0,968	-3,223	1,190
2012	138 743	3 132	7 648	1,023	2,310	1,218
2013	140 193	1 450	-1 682	1,010	1,045	1,231
2014	144 708	4 515	3 065	1,032	3,221	1,270
2015	152 171	7 463	2 948	1,052	5,157	1,336
Průměr	136 374	4 250	-407	1,033	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj nejlépe popisuje logaritmická trendová funkce s indexem determinace $I^2 = 88,13\%$ ve tvaru:

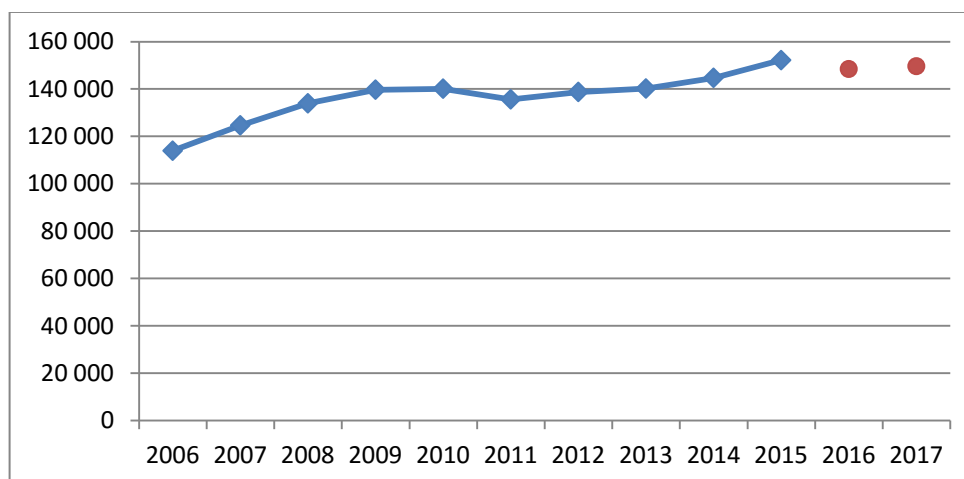
$y' = 115\,852,6 + 31\,283,9 \cdot \log t_i$, jak je uvedeno v příloze 6. Dle bodového odhadu v tabulce 6 a grafu 6 je patrné, že by mělo dojít ke snížení příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na 148 431,4 Kč v roce 2016. V roce následujícím pak dojde k navýšení na 149 613,6 Kč. S 95% pravděpodobností se bude výše příjmů v roce 2017 nacházet v intervalu od 144 746,1 do 154 481,1 Kč.

Tabulka 6 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	148 431,4	143 847,3	153 015,6
2017	149 613,6	144 746,1	154 481,1

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 6 - Predikce vývoje peněžních příjmů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

V příloze 7 a grafu 7 jsou vyobrazeny čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním. Jejich celková hodnota dosahovala na začátku sledování částky

100 669 Kč a narůstala až do roku 2009. V letech 2010 – 2012 klesala, další nárůst, který započal v roce 2013, pokračoval až do roku 2015, kdy peněžní výdaje domácností zaměstnanců dosahovaly částky 125 647 Kč.

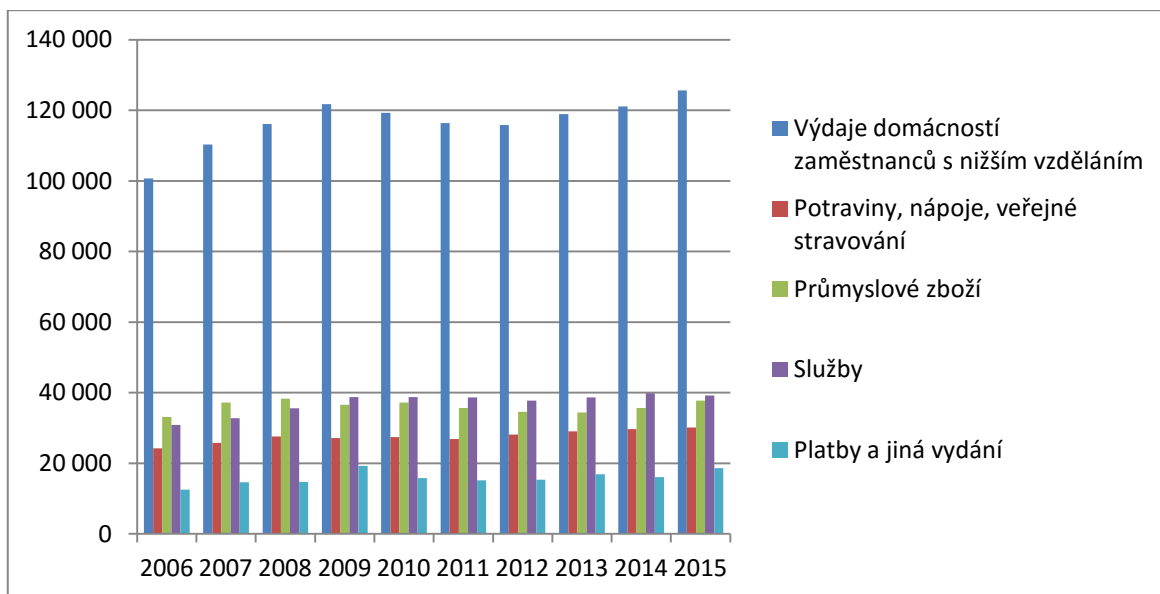
Jednou ze složek výdajů jsou potraviny, nápoje a veřejné stravování. Protože se jedná o zboží, které slouží k uspokojování naprosto základních lidských potřeb, nelze očekávat, že by celková výše těchto výdajů nějak výrazněji kolísala. V roce 2006 dosahovaly výdaje za potraviny, nápoje nebo veřejné stravování výše 24 253 Kč, tato částka se s výjimkou roků 2009 a 2011 navyšovala a v roce 2015 činila 30 137 Kč.

Další složkou výdajů je průmyslové zboží, které v domácnostech zaměstnanců s nižším vzděláním dosahovalo v roce 2006 výše 33 094 Kč. Celková růstová tendence byla velmi nesourodá, po několika střídajících se růstech a poklesech dosahovaly výdaje za průmyslové zboží v roce 2015 částky 37 706 Kč.

Významnou složkou výdajů jsou bezpochyby také služby. Výdaje za služby byly v prvních třech letech sledovaného období nižší než výdaje za průmyslové zboží, v roce 2009 však nastal zlom a situace se obrátila, od té doby zůstaly výdaje za služby vždy vyšší než za průmyslové zboží. Tomu odpovídá růst výdajů za služby v prvních letech sledování, v roce 2006 jejich výše činila 30 824 Kč, roku 2009 už to bylo 38 722 Kč. Od tohoto okamžiku zůstávaly přibližně na stejné úrovni, v posledním roce sledování pak činila jejich výše 39 188 Kč.

Poslední složkou výdajů jsou platby a jiná vydání. Ze všech čtyř částí dosahovaly tyto po celou dobu sledování nejnižších hodnot. V roce 2006 jejich výše činila 12 499 Kč, od této chvíle rostly až do roku 2009, ve kterém dosáhly své maximální hodnoty částkou 19 232 Kč. Hned v následujícím roce ale nastal pokles a až do roku 2014 nedocházelo k výraznějším změnám. V roce 2015 došlo k vzrůstu výdajů za platby, když bylo dosaženo hodnoty 18 616 Kč.

Graf 7 - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním nedosahovaly po celé sledované období příliš významných hodnot. V roce 2006 jejich výše činila 4 930 Kč a po velmi mírném vzrůstu (s výjimkou let 2010 a 2011, kdy došlo k poklesu) dosahovala v roce 2015 6 131 Kč, jak je uvedeno v příloze 7.

Tabulka 7 zachycuje vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním. Dle první absolutní difference nastal největší nárůst (o 9 622 Kč) hned v roce 2007, což je s největší pravděpodobností zapříčiněno vzrůstem příjmů v tomtéž roce. Největší pokles výdajů nastal v roce 2011, kdy došlo k jejich snížení o 2 893 Kč. Dle druhé absolutní difference došlo k výrazné změně roku 2013, kdy nastala větší změna o 3 658 Kč než v předchozím roce. V roce 2010 naopak došlo k nižšímu přírůstku o 8 091 Kč než v roce 2011. Koeficient růstu dosáhl své nejvyšší hodnoty v roce 2007, kdy činil 1,096, k nejnižšímu číslu se dostal v roce 2011 hodnotou 0,976, což s připočtením úbytku výdajů v roce 2010 značí poměrně výrazné snížení. Tempo přírůstku říká, že v roce 2007 došlo k nárůstu výdajů o 9,558%, což byl nárůst největší. V již zmiňovaných letech 2010 a 2011 pak došlo nejprve ke snížení výdajů o 2,047% a poté o dalších 2,426%. Podle hodnoty bazického indexu došlo ke zvýšení výdajů během deseti sledovaných let na 1,248, tedy o necelých 25%. V průměru dosahovaly výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

116 597 Kč a průměrně meziročně rostly o 2 775 Kč. Průměrný koeficient růstu nabýval hodnoty 1,025.

Tabulka 7 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	100 669	x	x	x	x	1
2007	110 291	9 622	x	1,096	9,558	1,096
2008	116 139	5 848	-3 774	1,053	5,302	1,154
2009	121 738	5 599	-249	1,048	4,821	1,209
2010	119 246	-2 492	-8 091	0,980	-2,047	1,185
2011	116 353	-2 893	-401	0,976	-2,426	1,156
2012	115 813	-540	2 353	0,995	-0,464	1,150
2013	118 931	3 118	3 658	1,027	2,692	1,181
2014	121 138	2 207	-911	1,019	1,856	1,203
2015	125 647	4 509	2 302	1,037	3,722	1,248
Průměr	116 597	2 775	-639	1,025	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

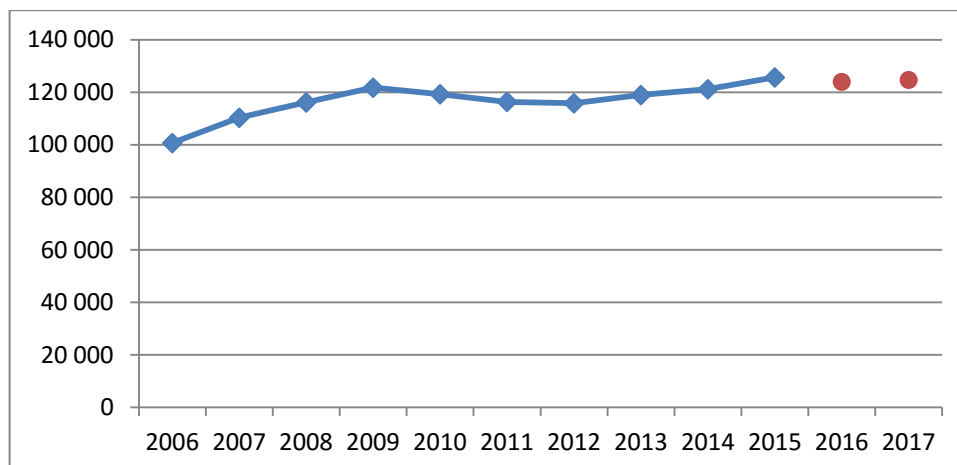
Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj časové řady nejlépe popisuje podle indexu determinace $I^2 = 76,8\%$ logaritmická trendová funkce ve tvaru: $y' = 104\,031 + 19\,155,4 \cdot \log t_i$, jak je uvedeno v příloze 8. Dle bodového odhadu v tabulce 8 a grafu 8 lze předpokládat snížení vynaložených výdajů v roce 2016 na 123 979,3 Kč a následné zvýšení na 124 703,2 Kč v roce následujícím. S 95% pravděpodobností se budou v roce 2017 výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním nacházet v intervalu od 120 240,7 do 129 165,6 Kč.

Tabulka 8 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	123 979,3	119 776,6	128 182,0
2017	124 703,2	120 240,7	129 165,6

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 8 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

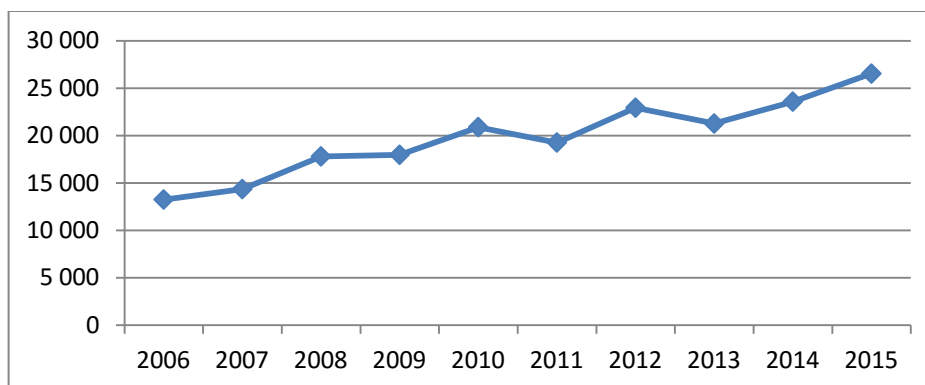

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Porovnání příjmů a výdajů domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Dle grafu 9 je patrné, že rozdíl mezi příjmy a výdaji u domácností zaměstnanců s nižším vzděláním v průběhu sledování rostl, to dokazuje také fakt, že průměrný koeficient růstu u příjmů z tabulky 5 dosahoval hodnoty 1,033 a byl vyšší než průměrný koeficient růstu výdajů z tabulky 7, který dosahoval hodnoty 1,025. V roce 2006 byly příjmy vyšší než výdaje o 13 248 Kč. Tento rozdíl se nadále navyšoval (s výjimkou let 2011 a 2013) a v roce 2015 činil už 26 524 Kč, což je patrné také z přílohy 9.

Graf 9 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

4.2.2 Příjmy a výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Graf 10 společně s přílohou 10 zachycují vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním. V roce 2006 dosahovaly tyto příjmy hodnoty 136 726 Kč a dále narůstaly až do roku 2010, kdy činily 172 689 Kč. Poté nastalo období střídavých změn poklesu a růstu, liché roky byly ve znamení poklesu, sudé naopak růstu. V roce 2014 byla poprvé překročena hranice 180 000 Kč a i přes následný pokles se v roce 2015 peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním udržely nad touto hranicí, dosahovaly hodnoty 181 225 Kč.

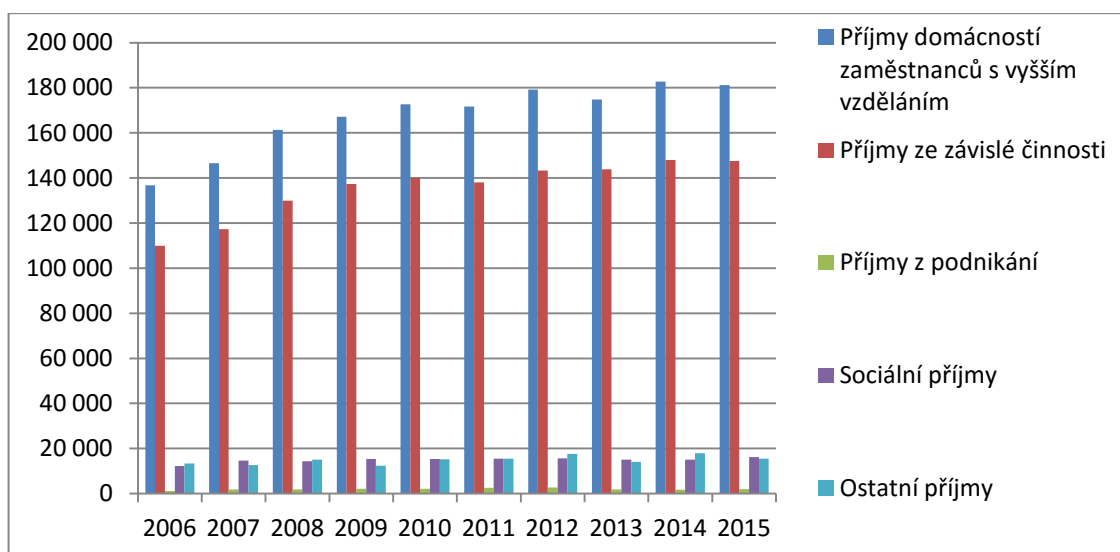
Vývoj příjmů ze závislé činnosti v podstatě kopíruje vývoj celkových příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním, pouze v nižších číslech. Z 109 984 Kč v roce 2006 vzrostly příjmy ze závislé činnosti na hodnotu 139 957 Kč v roce 2010. Poté opět nastal pokles v letech lichých a vzrůst v letech sudých, ale rozdíly byly méně výrazné než u celkové hodnoty příjmů. Nejvyšší hodnoty dosáhly příjmy ze závislé činnosti v roce 2014 částkou 148 027 Kč.

Příjmy z podnikání se držely po celou dobu sledování velice nízko, pouze v letech 2009 – 2012 přesáhly 2 000 Kč. Nejvyšší hodnoty dosáhly právě roku 2012 částkou 2 678 Kč. Jejich významnost je však v porovnání s ostatními druhy příjmů naprosto zanedbatelná a nelze v nich ani hledat žádný konkrétnější trend.

Sociální příjmy dosahovaly v roce 2006 částky 12 288 Kč, hned v následujícím roce však došlo k nárůstu na 14 697 Kč. Až do roku 2014 pak sociální příjmy různě klesaly a rostly, ale pouze v minimálních částkách. V roce 2015 dosáhly maximální hodnoty ve sledovaném období částkou 16 169 Kč.

Ostatní příjmy činily, co se velikosti týče, podobnou část příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním jako příjmy sociální. V letech 2007 a 2009 spadla hodnota ostatních příjmů pod 13 000 Kč, což byla minimální hodnota během sledovaného období. Nejvyšší částka byla zjištěna v roce 2014, kdy bylo dosaženo 17 922 Kč.

Graf 10 - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální příjmy dosahovaly v roce 2006 hodnoty 7 349 Kč a na podobné úrovni se držely až do roku 2012, jak je uvedeno v příloze 10. V roce 2013 nastal poměrně výrazný nárůst a naturální příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním rázem dosahovaly 10 466 Kč, což bylo také maximum sledovaného období. V posledních dvou letech nastal mírný pokles, ale pod hranici 9 000 Kč už naturální příjmy neklesly.

Tabulka 9 zachycuje vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním. Z tabulky je patrné, že největší nárůst příjmů (o 14 763 Kč) nastal v roce 2008, naopak největší pokles (o 4 406 Kč) v roce 2013. Dle druhé absolutní difference je vidět, že v roce 2014 nastala o 12 359 Kč příznivější změna v růstu příjmu než v roce předchozím, naopak nejvyšší záporná změna přišla v roce 2013 (o 11 978 Kč). Koeficient růstu značí, že v roce 2006 došlo k vzrůstu na 1,072 a v roce následujícím dokonce na 1,101. V roce 2013 pak došlo k propadu na 0,975, což byla nejnižší zjištěná hodnota. Obdobně tempo přírůstku udává, že v roce 2008 vzrostly příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním o 10,072%, naopak v roce 2013 o 2,458% klesly. Hodnota bazického indexu znázorňuje, že během sledovaného období vzrostly příjmy o 32,5%. Průměrné příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním dosahovaly v letech 2006 – 2015 167 416 Kč, a zároveň docházelo k průměrnému meziročnímu růstu o 4 944 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,032.

Tabulka 9 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	136 726	x	x	x	x	1
2007	146 571	9 845	x	1,072	7,201	1,072
2008	161 334	14 763	4 918	1,101	10,072	1,180
2009	167 070	5 736	-9 027	1,036	3,555	1,222
2010	172 689	5 619	-117	1,034	3,363	1,263
2011	171 671	-1 018	-6 637	0,994	-0,589	1,256
2012	179 243	7 572	8 590	1,044	4,411	1,311
2013	174 837	-4 406	-11 978	0,975	-2,458	1,279
2014	182 790	7 953	12 359	1,045	4,549	1,337
2015	181 225	-1 565	-9 518	0,991	-0,856	1,325
Průměr	167 416	4 944	-1 426	1,032	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní charakter časové řady nejlépe popisuje logaritmická trendová funkce ve tvaru:

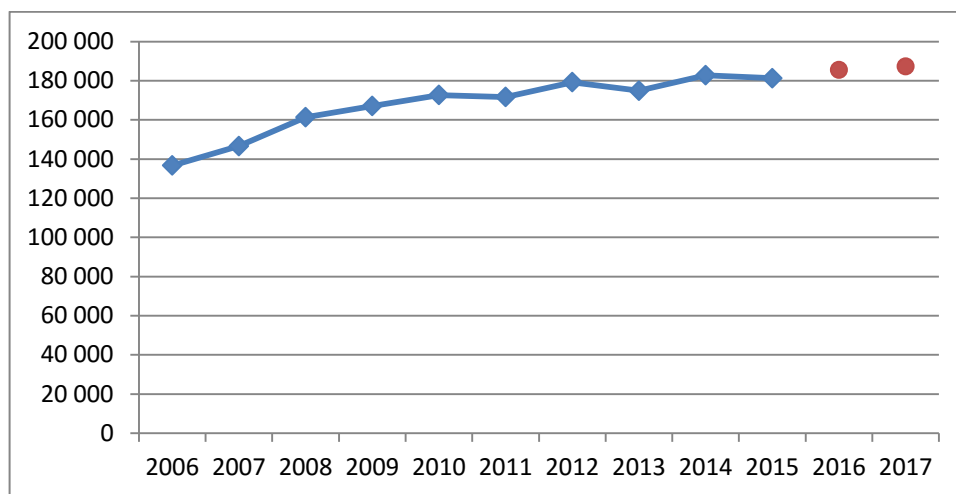
$y' = 136\,641,3 + 46\,913,8 \cdot \log t_i$ podle indexu determinace $I^2 = 96,45\%$. Výsledky regrese jsou uvedeny v příloze 11. Podle grafu 11 a bodového odhadu zaznamenaného v tabulce 10 je patrné, že rostoucí trend bude zachován a v roce 2016 vzrostou příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na 185 496,9 Kč. V roce následujícím dojde k dalšímu vzrůstu, tentokrát na hodnotu 187 269,7 Kč. Intervalový odhad značí, že se s 95% pravděpodobností budou nacházet příjmy v roce 2017 v rozmezí od 183 453,1 do 191 086,3 Kč.

Tabulka 10 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	185 496,9	181 902,5	189 091,3
2017	187 269,7	183 453,1	191 086,3

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 11 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

V grafu 12 a příloze 12 je zachycen vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním v letech 2006 – 2015. V prvním sledovaném roce dosahovaly výdaje částky 125 174 Kč a ihned poměrně výrazně vzrostly na 144 252 Kč v roce 2007. Poté nastal mírný pokles, který však byl záhy vystřídán pozvolným růstem až do roku 2011, kdy výdaje dosahovaly hodnoty 154 212 Kč. Další dva roky se nesly ve znamení poklesu, avšak po vzrůstu v roce 2014 bylo dosaženo maximální hodnoty ve sledovaném období částkou 154 613 Kč.

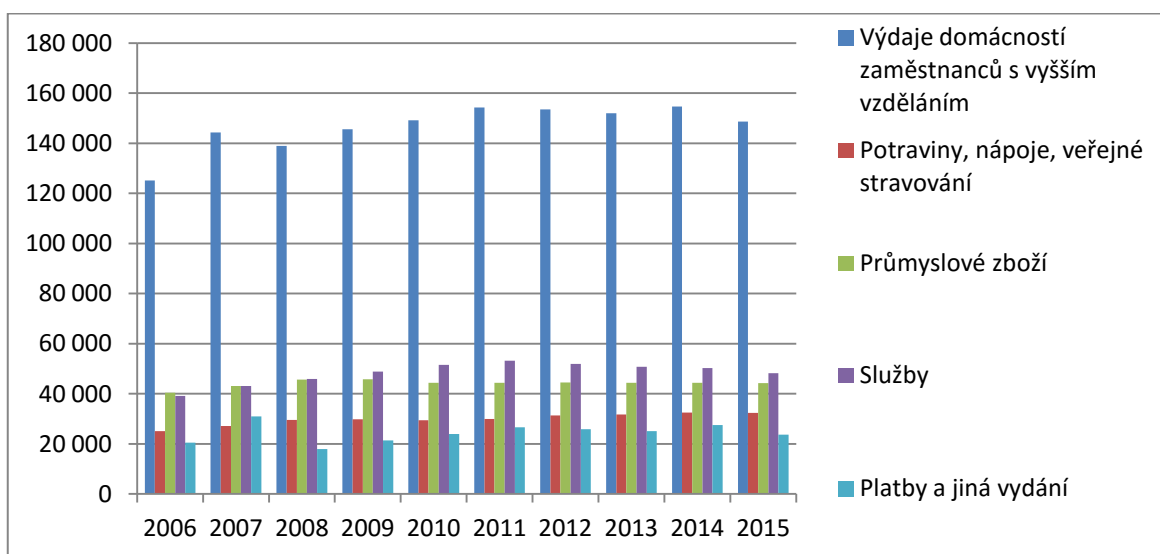
Výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování vykazovaly téměř ve všech letech pozvolnou růstovou tendenci. Z 25 109 Kč v roce 2006 vzrostly do roku 2014 na 32 475 Kč, v posledním roce pak nastal téměř nezatelný pokles.

Výdaje za průmyslové zboží byly pouze v roce 2006 nejvyšší vykazovanou položkou, v roce 2007 byly na téměř stejné úrovni jako výdaje za služby a od dalších let už zůstaly nejvyšší výdaje za služby. Celková čísla výdajů za průmyslové zboží z počátku sledování rostla, v roce 2009 dosáhla svého maxima na hodnotě 45 757 Kč, hned v dalším roce mírně poklesla na 44 317 Kč a po zbytek sledovaného období už nedosahovala výraznějších rozdílů od této částky.

Výdaje za služby, jak již bylo řečeno, se v roce 2008 staly nejvyšší položkou. V celkových číslech jejich růst pokračoval i v dalších letech, až v roce 2011 dosáhly hodnoty 53 226 Kč. Od tohoto okamžiku však začaly klesat a v posledním sledovaném roce činily 48 263 Kč, což je velmi podobná hodnota jako v roce 2009.

Platby a jiná vydání poměrně výrazně vzrostly v roce 2007, kdy dokonce dosáhly svého maxima částkou 30 999 Kč a v žádném jiném roce už nedošlo k překročení hranice 30 000 Kč. V roce 2008 naopak výrazně klesly až na hodnotu 17 907 Kč, což bylo minimum ve sledovaném období. V dalších letech opět mírně vzrostly, ale od roku 2011 už se držely kolem 25 000 – 26 000 Kč.

Graf 12 - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním nedosahovaly příliš závratných hodnot. Z přílohy 12 je patrné, že po většinu sledovaného období sice rostly, ale své maximum měly pouze na hodnotě 7 127 Kč v roce 2014.

Tabulka 11 zachycuje vývoj výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním v letech 2006 – 2015. Podle první absolutní diference došlo hned v roce 2007 k největšímu nárůstu (o 19 078 Kč), naopak největší pokles nastal až v roce 2015, kdy výdaje klesly o 5 985 Kč. Druhá absolutní diference značí, že v roce 2008 byl přírůstek výdajů o 24 468 Kč nižší než

v předchozím roce, naopak v roce 2009 došlo k nejvyšší změně v kladných číslech, výdaje vzrostly o 12 140 Kč více než v roce 2008. Koeficient růstu stoupl v roce 2007 na 1,152, což byl nejznatelnější růst. V roce 2015 naopak klesl na 0,961. Tempo přírůstku ukazuje vzrůst výdajů v roce 2007 o 15,241%, největší snížení pak nastalo právě v roce 2015, kdy došlo k poklesu o 3,871%. Hodnota bazického indexu stoupla hned v roce 2007 na 1,152, v roce 2014, kdy dosahovaly výdaje své maximální hodnoty, činila 1,235. Průměrné výdaje činily v letech 2006 – 2015 146 591 Kč a průměrně rostly o 2 606 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,019.

Tabulka 11 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	První absolutní difference	Druhá absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	125 174	x	x	x	x	1
2007	144 252	19 078	x	1,152	15,241	1,152
2008	138 862	-5 390	-24 468	0,963	-3,737	1,109
2009	145 612	6 750	12 140	1,049	4,861	1,163
2010	149 102	3 490	-3 260	1,024	2,397	1,191
2011	154 212	5 110	1 620	1,034	3,427	1,232
2012	153 532	-680	-5 790	0,996	-0,441	1,227
2013	151 926	-1 606	-926	0,990	-1,046	1,214
2014	154 613	2 687	4 293	1,018	1,769	1,235
2015	148 628	-5 985	-8 672	0,961	-3,871	1,187
Průměr	146 591	2 606	-3 133	1,019	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

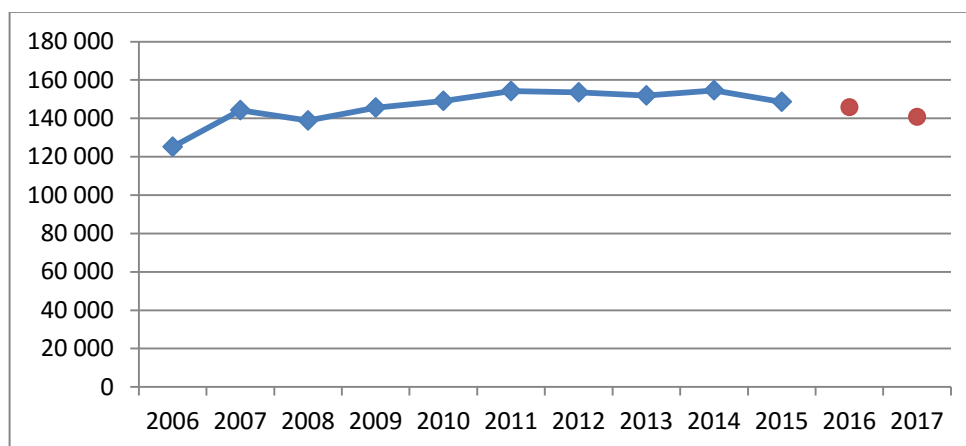
Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním nejlépe popisuje parabolická trendová funkce ve tvaru: $y' = 120 586,7 + 8 995,3t_i - 609,6t_i^2$ podle indexu determinace $I^2 = 85,62\%$, jak je uvedeno v příloze 13. Tabulka 12 a graf 13 zobrazují odhadnuté hodnoty výdajů pro další roky, podle bodového odhadu je patrné, že výdaje by měly klesnout do roku 2017 na 140 748,1 Kč. S 95% pravděpodobností se budou výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním v roce 2017 nacházet v intervalu 125 372,8 – 156 123,4 Kč.

Tabulka 12 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	145 773,6	134 969,4	156 577,7
2017	140 748,1	125 372,8	156 123,4

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 13 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

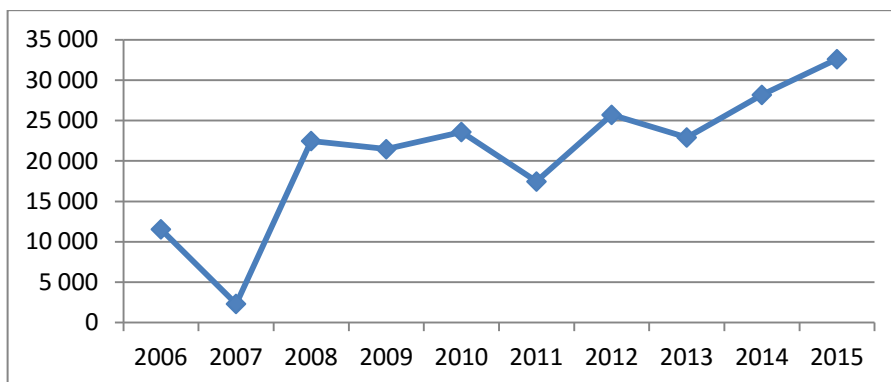

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Porovnání příjmů a výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Průměrné koeficienty růstu u příjmů a výdajů domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním z tabulek 9 a 11 dosahovaly hodnot 1,032 a 1,019, z grafu 14 je patrné, že rozdíl mezi těmito příjmy a výdaji také celkově rostl. Výjimku tvořil rok 2007, kdy rozdíl dosahoval pouze 2 319 Kč, což bylo způsobeno prudkým nárůstem výdajů, který je vidět v příloze 14. Takový výrazný výkyv byl však ojedinělý a i přes dva další menší poklesy byla zachována růstová tendence v rozdílu mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním, který v roce 2015 činil 32 597 Kč.

Graf 14 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

4.3 Příjmy a výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných

Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných

V grafu 15 a příloze 15 jsou zachyceny čisté peněžní příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných. V roce 2006 činily celkové příjmy domácností OSVČ 109 691 Kč a v následujících letech byl zaznamenán poměrně výrazný nárůst, který v roce 2009 vyústil v hodnotu 137 281 Kč. Další dva roky byly ve znamení poklesu, avšak v roce 2012 došlo k dalšímu výraznějšímu nárůstu, celkové příjmy v tomto roce dosahovaly 146 009 Kč, což byla také jejich maximální hodnota během sledovaného období. V roce 2013 došlo opět k poklesu pod 140 000 Kč, nicméně v dalších letech přišel mírný nárůst, který zdá se bude pokračovat i nadále.

Příjmy ze závislé činnosti dosahovaly roku 2006 hodnoty 30 607 Kč a také mírně rostly až do roku 2010, kdy dosáhly částky 38 967 Kč. V roce 2011 nastal výraznější pokles, ale od této chvíle nabraly příjmy ze závislé činnosti opět rostoucí charakter, až v posledním roce sledování dosáhly svého maxima na hodnotě 39 329 Kč.

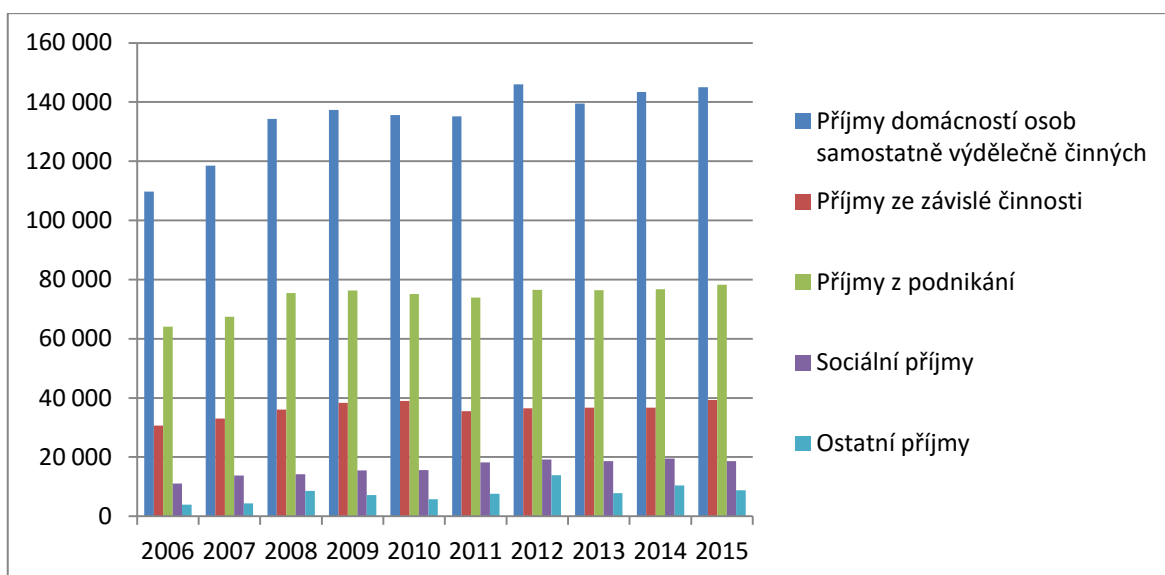
Příjmy z podnikání tvoří základní složku celkových příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných. Charakter růstu měly podobný, z roku 2006, kdy jejich hodnota činila 64 101 Kč, vzrostly do roku 2009 na 76 362 Kč. V letech 2010 a 2011 pak došlo k poklesu na 73 912 Kč a v následujících třech letech došlo ke stagnaci kolem 76 500 Kč. V roce

2015 pak došlo k nárůstu až na maximální hodnotu celého sledovaného období, která činila 78 272 Kč.

Sociální příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných téměř po celou dobu sledování rostly, z roku 2006, kdy jejich hodnota činila 11 075 Kč, vzrostly až na 19 456 Kč, čehož dosáhly v roce 2014. Výjimku v růstové tendenci tvořily roky 2013 a 2015, ve kterých došlo k mírnému poklesu.

Ostatní příjmy nedosahovaly během sledování příliš významné výše. V roce 2006 dosahovaly hodnoty 3 908 Kč, po střídavých obdobích růstu a poklesu se však dostaly až na 13 847 Kč v roce 2013, což také byla jejich maximální hodnota.

Graf 15 - Čisté peněžní příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální příjmy osob samostatně výdělečně činných se téměř po celou dobu sledování pohybovaly okolo 6 000 – 7 000 Kč, výjimku tvořily roky 2009 (8 453 Kč) a 2013, kdy bylo dosaženo maxima částkou 10 331 Kč, jak je uvedeno v příloze 15.

V tabulce 13 je zachycen vývoj čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných. Podle první absolutní diference nastal největší nárůst v roce 2008, a to o 15 699 Kč, naopak k největšímu poklesu došlo v roce 2013, o 6 470 Kč. Podle druhé

absolutní diference došlo v roce 2013 k velmi výrazné záporné změně, o 17 327 Kč. Naopak v roce 2014 došlo k příznivější změně o 10 324 Kč než v roce předchozím. Koeficient růstu dosahoval v roce 2008 výše 1,132, což byla jeho nejvyšší hodnota, nejnižší hodnoty dosáhl v roce 2013 (0,956). Tempo přírůstku ukazuje, že v roce 2008 došlo k navýšení příjmů o 13,242%, naopak největší snížení bylo zaznamenáno v již zmíněném roce 2013 (o 4,431%). Hodnota bazického indexu udává, že za deset sledovaných let došlo k nárůstu příjmů o 32,2%. Průměrné příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných dosahovaly v letech 2006 – 2015 134 445 Kč a průměrně ročně rostly o 3 926 Kč. Průměrný koeficient růstu pak dosahoval hodnoty 1,032.

Tabulka 13 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	109 691	x	x	x	x	1
2007	118 552	8 861	x	1,081	8,078	1,081
2008	134 251	15 699	6 838	1,132	13,242	1,224
2009	137 281	3 030	-12 669	1,023	2,257	1,252
2010	135 550	-1 731	-4 761	0,987	-1,261	1,236
2011	135 152	-398	1 333	0,997	-0,294	1,232
2012	146 009	10 857	11 255	1,080	8,033	1,331
2013	139 539	-6 470	-17 327	0,956	-4,431	1,272
2014	143 393	3 854	10 324	1,028	2,762	1,307
2015	145 027	1 634	-2 220	1,011	1,140	1,322
Průměr	134 445	3 926	-903	1,032	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných

V programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných nejlépe popisuje logaritmický trend ve tvaru:

$y' = 111\,682,3 + 34\,699,8 \cdot \log t_i$ s indexem determinace $I^2 = 89,52\%$, jak je uvedeno v příloze 16. Dle tabulky 14 a grafu 16 je patrné, že celkový růst z posledních let by měl

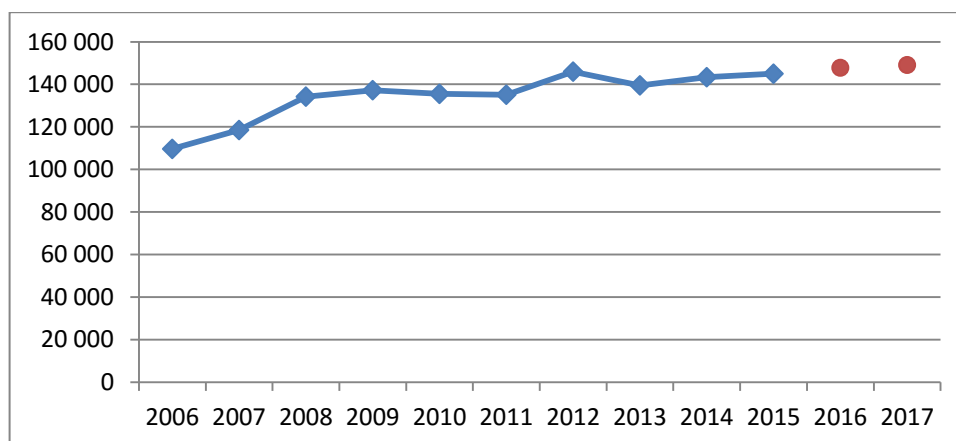
zůstat zachován, bodový odhad predikuje výši příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných v roce 2017 na hodnotě 149 129,6 Kč. S 95% pravděpodobností se budou v roce 2017 příjmy nacházet v intervalu od 144 096 do 154 163,2 Kč.

Tabulka 14 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	147 818,4	143 077,8	152 559,0
2017	149 129,6	144 096,0	154 163,2

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 16 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných

Graf 17 a příloha 17 zobrazují čisté peněžní výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných. Celková čísla neměla příliš jednotný charakter růstu či poklesu, z 105 883 Kč v roce 2006 vzrostla do roku 2008 na 134 226 Kč. Následující dva roky se nesly ve znamení poklesu, avšak poté nastal opět růst až do roku 2012, kdy bylo dosaženo maximální hodnoty sledovaného období o velikosti 140 002 Kč. V posledních letech pak došlo k poměrně značnému poklesu, díky kterému se držela velikost výdajů okolo 130 000 Kč.

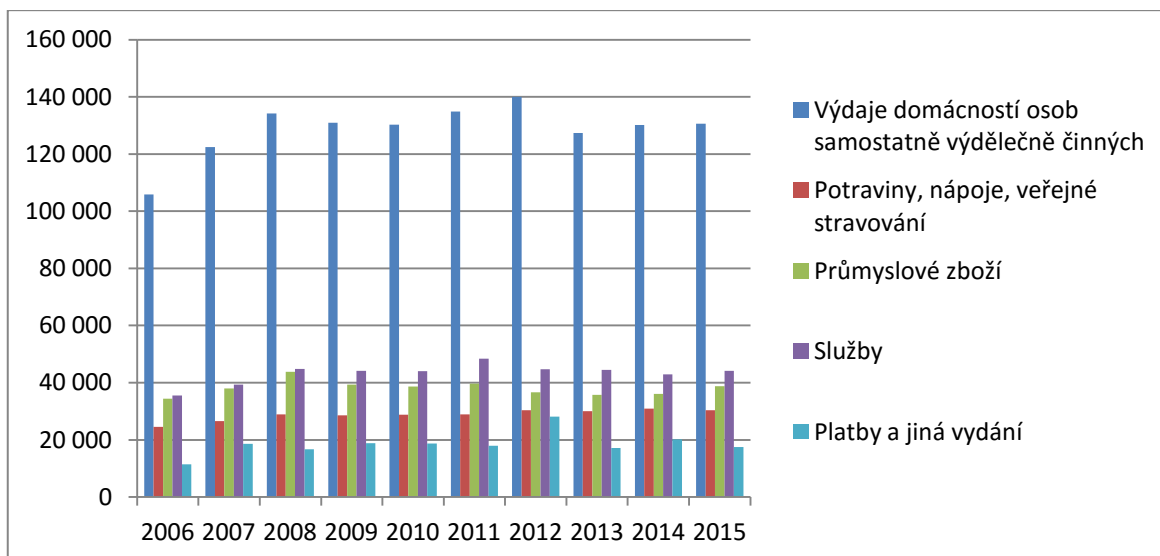
Výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování od roku 2006 velmi mírně rostly. Z 24 539 Kč vzrostly do roku 2014 na 30 940 Kč, což bylo jejich maximum. Tento růst souvisí spíše s růstem cen než se změnou preferencí spotřebitelů.

Výdaje za průmyslové zboží měly poněkud rozdílný charakter oproti výdajům za potraviny. V roce 2006 dosahovaly hodnoty 34 458 Kč a poměrně značně rostly, až v roce 2008 dosáhly částky 43 793 Kč. Poté mírně klesly a až do roku 2011 se držely hodně blízko hranice 40 000 Kč. V letech 2012 – 2014 nastal další pokles, v tomto období činily výdaje za průmyslové zboží částky okolo 36 000 Kč. V posledním sledovaném roce pak nastal nárůst na 38 738 Kč.

Výdajům za služby patřil u domácností osob samostatně výdělečně činných největší podíl na celkových výdajích. Od roku 2006 (35 488 Kč) rostly opět do roku 2008, kdy činily 44 776 Kč. V dalších dvou letech jen mírně přesáhly hranici 44 000 Kč, ale v roce 2011 nastal nárůst na 48 350 Kč. Ve zbylých letech sledovaného období činily výdaje za služby částky opět mírně přes 44 000 Kč, s výjimkou roku 2014, kdy bylo dosaženo pouze 42 967 Kč.

Platby a jiná vydání měly oproti službám výrazně nižší podíl na celkových výdajích domácností osob samostatně výdělečně činných. V roce 2006 dosahovaly jen velmi malé hodnoty (11 397 Kč), ale v dalších letech nastal určitý nárůst. Po většinu sledování poté činila jejich výše od 17 000 do 19 000 Kč. Výjimku tvořil rok 2008, kdy bylo dosaženo pouze 16 688 Kč, a naopak v roce 2012 došlo k výraznému skoku až na 28 173 Kč, což byla nejvyšší hodnota. Následně už pouze jednou přesáhly výdaje za platby hranici 20 000 Kč, a to v roce 2014 částkou 20 231 Kč.

Graf 17 - Čisté peněžní výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V příloze 17 jsou uvedeny také naturální výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných. I tyto měly rostoucí charakter, ovšem jejich výše byla velmi malá. V roce 2006 dosahovaly hodnoty 4 162 Kč, v roce 2008 poprvé přesáhly 5 000 Kč a v roce 2014 překročily 6 000 Kč. Maximální hodnota byla zjištěna v posledním sledovaném roce ve výši 6 374 Kč.

Vývoj čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných zachycuje tabulka 15. Dle první absolutní difference nastal největší nárůst hned v roce 2007 (o 16 571 Kč). Největší propad pak nastal v roce 2013, kdy klesly čisté peněžní výdaje o 12 616 Kč. Podle druhé absolutní difference byl přírůstek výdajů v roce 2013 o 17 708 Kč nižší než v roce předchozím, největšího zvýšení oproti předchozímu roku bylo naopak dosaženo v roce 2014 (o 15 418 Kč). Koeficient růstu dosahoval nejvyšší hodnoty hned v roce 2007, kdy činil 1,157. Naopak nejnižší byl zjištěn v roce 2013 (0,910). Tempo přírůstku značí nárůst výdajů v roce 2007 o 15,65%, pokles v roce 2013 pak dosahoval úrovně 9,011%. Podle bazického indexu došlo ke zvýšení výdajů do roku 2012 o 32,2%, nižší hodnoty výdajů v posledních letech sledování pak udávají nárůst v roce 2015 pouze o 23,4% oproti roku 2006. Průměrné výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných činily v letech 2006 – 2015 výše 128 689 Kč a průměrně rostly o 2 753 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,024.

Tabulka 15 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	105 883	x	x	x	x	1
2007	122 454	16 571	x	1,157	15,650	1,157
2008	134 226	11 772	-4 799	1,096	9,613	1,268
2009	130 933	-3 293	-15 065	0,975	-2,453	1,237
2010	130 251	-682	2 611	0,995	-0,521	1,230
2011	134 910	4 659	5 341	1,036	3,577	1,274
2012	140 002	5 092	433	1,038	3,774	1,322
2013	127 386	-12 616	-17 708	0,910	-9,011	1,203
2014	130 188	2 802	15 418	1,022	2,200	1,230
2015	130 661	473	-2 329	1,004	0,363	1,234
Průměr	128 689	2 753	-2 012	1,024	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných

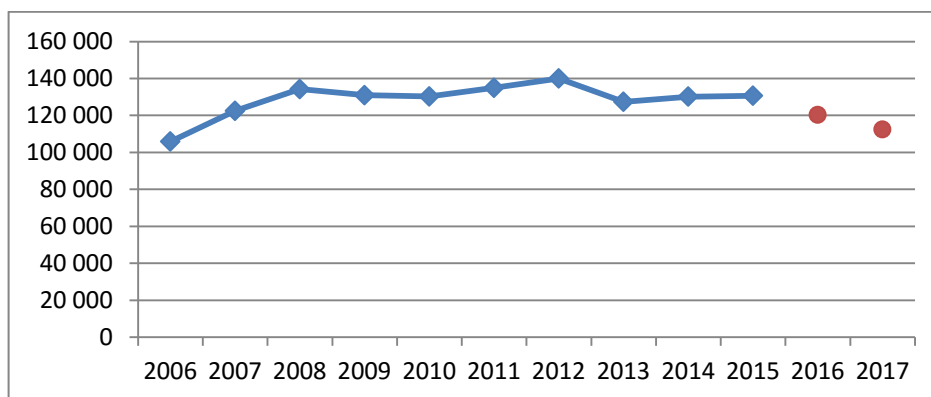
S pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj časové řady nejlépe popisuje parabolická trendová funkce s indexem determinace $I^2 = 73,16\%$ ve tvaru: $y' = 101\,986,5 + 10\,436,9t_i - 797,4t_i^2$, což je uvedeno v příloze 18. Podle bodového odhadu v tabulce 16 a grafu 18 dojde k poklesu výdajů v roce 2016 na 120 306,9 Kč a následně až na 112 403,6 Kč. S 95% pravděpodobností se pak bude velikost výdajů domácností OSVČ pohybovat v intervalu od 90 877,2 do 133 929,9 Kč.

Tabulka 16 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	120 306,9	105 180,4	135 433,3
2017	112 403,6	90 877,2	133 929,9

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 18 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

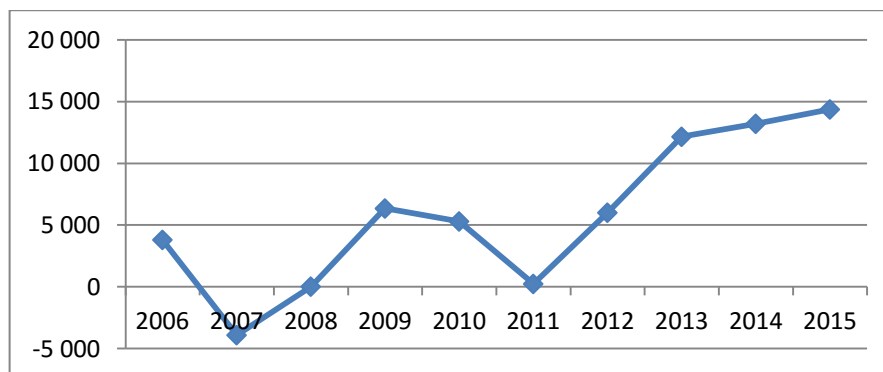

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Porovnání příjmů a výdajů domácností osob samostatně výdělečně činných

Z grafu 19 je patrné, že vývoj rozdílu mezi příjmy a výdaji domácností osob samostatně výdělečně činných byl velmi nesourodý. V roce 2007 vlivem velmi výrazného nárůstu výdajů, který je vidět v příloze 19, došlo k velmi nepříjemné situaci, kdy výdaje přesáhly velikost příjmů o 3 902 Kč. V letech 2008 a 2011 byl tento rozdíl téměř nulový, nicméně od roku 2012, kdy došlo k výraznému nárůstu příjmů, se začal také rozdíl mezi příjmy a výdaji dostávat do kladných hodnot. Průměrný koeficient růstu příjmů dosahoval hodnoty 1,032, u výdajů to bylo 1,024 (tabulky 13 a 15). V posledních letech však dochází k narůstání sledovaného rozdílu, což právě dokládá vyšší hodnota průměrného koeficientu růstu u příjmů.

Graf 19 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

4.4 Příjmy a výdaje domácností nezaměstnaných osob

Příjmy domácností nezaměstnaných osob

Graf 20 a příloha 20 zobrazují čisté peněžní příjmy domácností nezaměstnaných osob. Z grafu je patrné, že celkové příjmy od roku 2006, kdy dosahovaly hodnoty 70 131 Kč, neustále rostly až do roku 2010, ve kterém činily 86 519 Kč. V roce 2011 nastal poměrně výrazný propad až na 79 790 Kč, který byl však vystřídán ještě výraznějším nárůstem v roce následujícím na částku 91 369 Kč, což byla zároveň maximální hodnota sledovaného období. V letech 2013 a 2014 nastal další pokles, ale v roce 2015 stoupla hodnota příjmů domácností nezaměstnaných osob na 90 340 Kč.

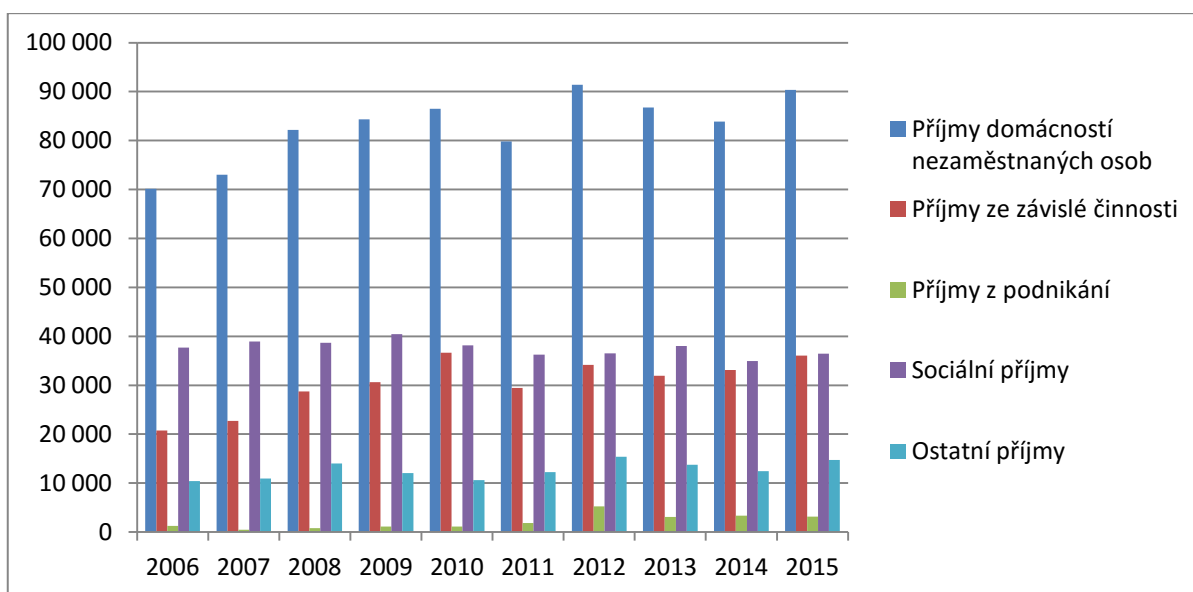
Příjmy ze závislé činnosti měly velmi podobný charakter růstu jako příjmy celkové. Od roku 2006, kdy dosahovaly 20 722 Kč, vzrostly do roku 2010 na 36 647 Kč, což byla rovněž jejich maximální hodnota. V roce 2011 poklesly pod 30 000 Kč, ale v následujících letech už se pod tuto hranici nikdy nevrátily. Vzrůst v roce 2012 byl vystřídán dalším poklesem v roce následujícím, ale od této chvíle opět nastoupil rostoucí charakter, který znamenal dosažení 36 035 Kč v roce 2015.

Příjmy z podnikání byly v prvních letech sledování u domácností nezaměstnaných osob téměř zanedbatelné, v letech 2007 a 2008 dokonce nedosahovaly ani 1 000 Kč. Výraznější nárůst nastal až v roce 2012, kdy bylo dosaženo hodnoty 5 259 Kč. V letech 2013 – 2015 nastal sice mírný pokles, ale pod 3 000 Kč tyto příjmy už znovu neklesly.

Sociální příjmy tvořily po celou dobu sledování nejvýraznější složku celkových příjmů domácností nezaměstnaných osob. Z 37 725 Kč, kterých bylo dosaženo v roce 2006, vzrostly na 40 467 Kč do roku 2009. V roce 2010 došlo k poklesu na 38 135 Kč a poté nastalo střídání období růstu a poklesu, avšak kromě roku 2014 (34 933 Kč) dosahovaly sociální příjmy hodnot od 36 000 do 38 000 Kč.

Ostatní příjmy dosahovaly v roce 2006 hodnoty 10 415 Kč a do roku 2008 vzrostly na 14 019 Kč. Poté nastal dvouletý pokles vystřídáný dvouletým vzrůstem, který měl za následek nárůst sociálních příjmů v roce 2012 na hodnotu 15 420 Kč, což bylo také maximum celého sledovaného období.

Graf 20 - Čisté peněžní příjmy domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální příjmy domácností nezaměstnaných osob jsou zaznamenány v příloze 20. V roce 2006 jejich hodnota činila 9 464 Kč. V letech 2007 – 2013 se pak naturální příjmy držely ve výši od 6 950 do 7 855 Kč. Od roku 2013 začaly mírně růst a v letech 2014 a 2015 pak přesáhly 8 000 Kč.

V tabulce 17 je zaznamenán vývoj čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob. Podle první absolutní difference je zřejmé, že největší nárůst nastal v letech 2008 a 2012, v tomto roce dokonce o 11 579 Kč. Naopak největší propad byl zaznamenán v roce 2011, kdy příjmy klesly o 6 729 Kč. Dle druhé absolutní difference došlo k nejpříznivější změně v roce 2012, kdy bylo dosaženo o 18 308 Kč většího vzrůstu než v roce předchozím. Ihned v roce 2013 však nastal opačný extrém, meziroční změna byla o 16 176 Kč nižší než v roce 2012. Koeficient růstu dosahoval v roce 2012 hodnoty 1,145, nejnižší hodnota (0,922) byla zjištěna v roce 2011. Tempo přírůstku pak značí nárůst příjmů v roce 2012 o 14,512% a naopak pokles o 7,777% v již zmíněném roce 2011. Bazický index ukazuje, že během deseti sledovaných let došlo k navýšení příjmů domácností nezaměstnaných osob o 28,8%. Průměrné příjmy těchto domácností činily v letech 2006 – 2015 82 828 Kč a průměrně každoročně rostly o 2 245 Kč. Průměrný koeficient růstu pak dosahoval hodnoty 1,029.

Tabulka 17 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností nezaměstnaných osob	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	70 131	x	x	x	x	1
2007	73 022	2 891	x	1,041	4,122	1,041
2008	82 173	9 151	6 260	1,125	12,532	1,172
2009	84 311	2 138	-7 013	1,026	2,602	1,202
2010	86 519	2 208	70	1,026	2,619	1,234
2011	79 790	-6 729	-8 937	0,922	-7,777	1,138
2012	91 369	11 579	18 308	1,145	14,512	1,303
2013	86 772	-4 597	-16 176	0,950	-5,031	1,237
2014	83 855	-2 917	1 680	0,966	-3,362	1,196
2015	90 340	6 485	9 402	1,077	7,734	1,288
Průměr	82 828	2 245	449	1,029	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní průběh časové řady nejlépe popisuje logaritmická trendová funkce ve tvaru:

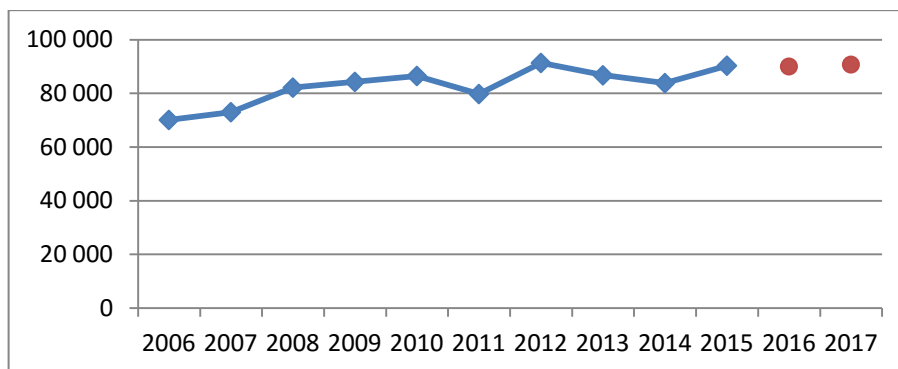
$y' = 70\,519,5 + 18\,763,94 \cdot \log t_i$ s indexem determinace $I^2 = 74,89\%$, jak je uvedeno v příloze 21. Bodový odhad v tabulce 18 a grafu 21 značí mírný pokles příjmů domácností nezaměstnaných osob v roce 2016 na 90 060,1 Kč, nicméně v roce 2017 by mělo dojít k nárůstu na 90 769,2 Kč. S 95% pravděpodobností se budou příjmy v roce 2017 nacházet v intervalu od 86 163,1 do 95 375,3 Kč.

Tabulka 18 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	90 060,1	85 722,2	94 398,1
2017	90 769,2	86 163,1	95 375,3

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 21 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje domácností nezaměstnaných osob

Z grafu 22 a přílohy 22 je patrné, že výdaje domácností nezaměstnaných osob měly velmi nesourodý charakter růstu. Od roku 2006, kdy dosahovaly výše 70 457 Kč, rostly až do roku 2009, ve kterém dosáhly maximální hodnoty sledovaného období částkou 89 960 Kč. Poté nastal dvouletý pokles, na který navázal dvouletý růst. V letech 2014 a 2015 pak výdaje domácností nezaměstnaných osob jen mírně překračovaly hranici 85 000 Kč.

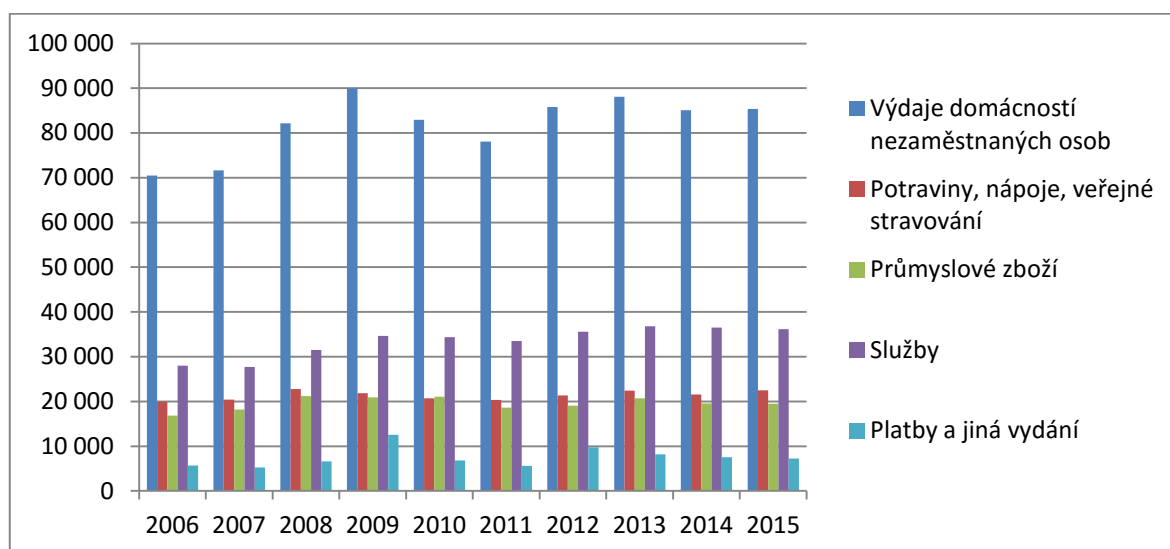
Výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování si držely po celou dobu sledování velmi konstantní hodnoty, to je dáno především tím, že jde o uspokojování základních lidských potřeb, bez kterých se žádný člověk neobejde. Minimální hodnota byla zjištěna v roce 2006 (19 949 Kč) a maximální v roce 2008 (22 798 Kč), z čehož je vidět velmi malý rozptyl hodnot.

Výdaje za průmyslové zboží na tom byly co do velikosti velmi podobně jako výdaje za potraviny. Z roku 2006, kdy dosahovaly částky 16 822 Kč, vzrostly do roku 2008 na 21 226 Kč, což bylo zároveň jejich maximum, a kolem 20 000 – 21 000 Kč se pohybovaly po celý zbytek sledovaného období.

Ve výdajích za služby docházelo ke střídání růstových a klesajících tendencí, minimální hodnota byla zjištěna v roce 2007 (27 721 Kč) a naopak maximální v roce 2013, která činila 36 827 Kč. V posledních dvou letech sledování se výdaje za služby držely mírně přes hranici 36 000 Kč.

Platby a jiná vydání tvořily nejmenší složku peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob. Maximální výše dosahovaly v roce 2009 částkou 12 577 Kč, v ostatních letech však nabývaly nejčastěji hodnot od 5 000 do 8 000 Kč. Výjimku tvořil pouze rok 2012, ve kterém činily výdaje za platby necelých 10 000 Kč.

Graf 22 - Čisté peněžní výdaje domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Naturální výdaje domácností nezaměstnaných osob nedosahovaly příliš výrazných hodnot. Po celou dobu sledování se držely v intervalu od 2 500 do 4 000 Kč s maximální hodnotou v roce 2015 ve výši 3 920 Kč, jak je uvedeno v příloze 22.

Tabulka 19 zachycuje vývoj výdajů domácností nezaměstnaných osob, dle první absolutní diference došlo k největšímu nárůstu v roce 2008 (o 10 555 Kč), naopak v roce 2010 přišlo snížení výdajů o 6 995 Kč. Dva výraznější nárůsty pak přišly ještě v letech 2009 a 2012. Podle druhé absolutní diference je patrné, že v roce 2010 došlo k nižšímu nárůstu výdajů o 14 798 Kč než v roce 2009, na druhou stranu nejmarkantnější nárůst nastal v roce 2012, ve kterém došlo ke zvýšení výdajů o 12 547 Kč oproti roku 2011. Maximální hodnota koeficientu růstu byla zjištěna v roce 2008 (1,147), minimální o dva roky později ve výši 0,922. Tempo přírůstku značí nárůst výdajů v roce 2008 o 14,741% a v roce 2010 naopak jejich snížení o 7,776%. Dle bazického indexu stouply výdaje do roku 2008 o 27,7%, jelikož poté došlo ke snížení celkových čísel výdajů, hodnota bazického indexu v roce 2015 ukazovala nárůst o 21,2% oproti roku 2006. Průměrná výše výdajů domácností

nezaměstnaných osob dosahovala částky 81 961 Kč a průměrně bylo dosaženo růstu o 1 658 Kč. Průměrný koeficient růstu pak dosahoval hodnoty 1,022.

Tabulka 19 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností nezaměstnaných osob	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	70 457	x	x	x	x	1
2007	71 602	1 145	x	1,016	1,625	1,016
2008	82 157	10 555	9 410	1,147	14,741	1,166
2009	89 960	7 803	-2 752	1,095	9,498	1,277
2010	82 965	-6 995	-14 798	0,922	-7,776	1,178
2011	78 104	-4 861	2 134	0,941	-5,859	1,109
2012	85 790	7 686	12 547	1,098	9,841	1,218
2013	88 106	2 316	-5 370	1,027	2,700	1,250
2014	85 096	-3 010	-5 326	0,966	-3,416	1,208
2015	85 375	279	3 289	1,003	0,328	1,212
Průměr	81 961	1 658	-108	1,022	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj časové řady nejlépe popisuje parabolická trendová funkce ve tvaru:

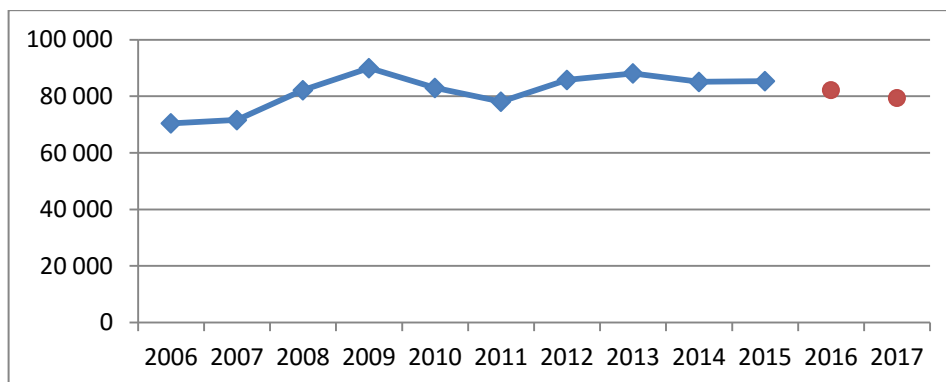
$y' = 66\,141,32 + 5\,352,88t_i - 353,79t_i^2$ s indexem determinace $I^2 = 61,56\%$, což je uvedeno v příloze 23. Bodový odhad v tabulce 20 a grafu 23 značí, že jak v roce 2016, tak v roce 2017 budou výdaje domácností nezaměstnaných osob klesat a v posledně jmenovaném roce budou dosahovat hodnoty 79 429,9 Kč. S 95% pravděpodobností se budou v roce 2017 nacházet v intervalu od 61 033,4 do 97 826,4 Kč.

Tabulka 20 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	82 214,3	69 287,1	95 141,4
2017	79 429,9	61 033,4	97 826,4

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 23 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

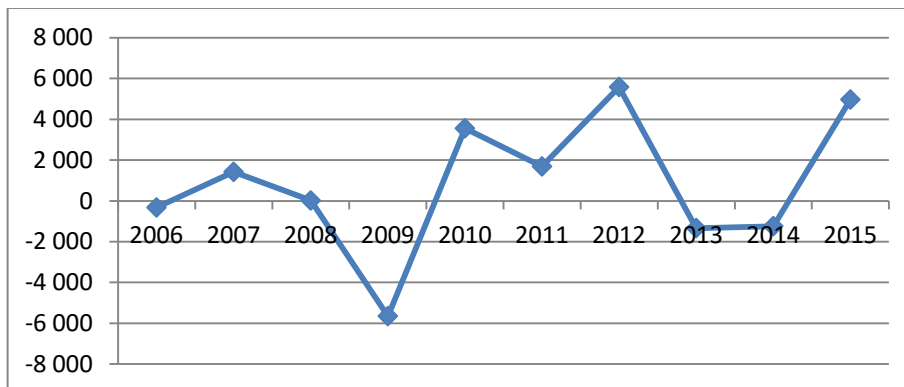

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Porovnání příjmů a výdajů domácností nezaměstnaných osob

Graf 24 zachycuje vývoj rozdílu mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných osob, v letech 2006 a 2008 byl téměř nulový, ovšem v roce 2009 přesahovala velikost výdajů výši příjmů o 5 649 Kč. Z přílohy 24 lze vidět, že v letech 2010 – 2012 došlo ke snížení výdajů oproti roku 2009, což mělo za následek opět dosažení kladného rozdílu. V letech 2013 a 2014 však došlo k poklesu příjmů a při zachování podobné hladiny výdajů muselo opět dojít k zápornému rozdílu. Nárůst příjmů v roce 2015 opět na sebe navázal i vzrůst rozdílu, příjmy byly v tomto roce o 4 965 Kč vyšší než výdaje. Průměrné koeficienty růstu příjmů a výdajů dosahovaly výše 1,029 a 1,022 (tabulky 17 a 19), další vývoj však nelze přesněji odhadovat kvůli výrazným výkyvům od záporných po kladné hodnoty sledovaného rozdílu.

Graf 24 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

4.5 Příjmy a výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

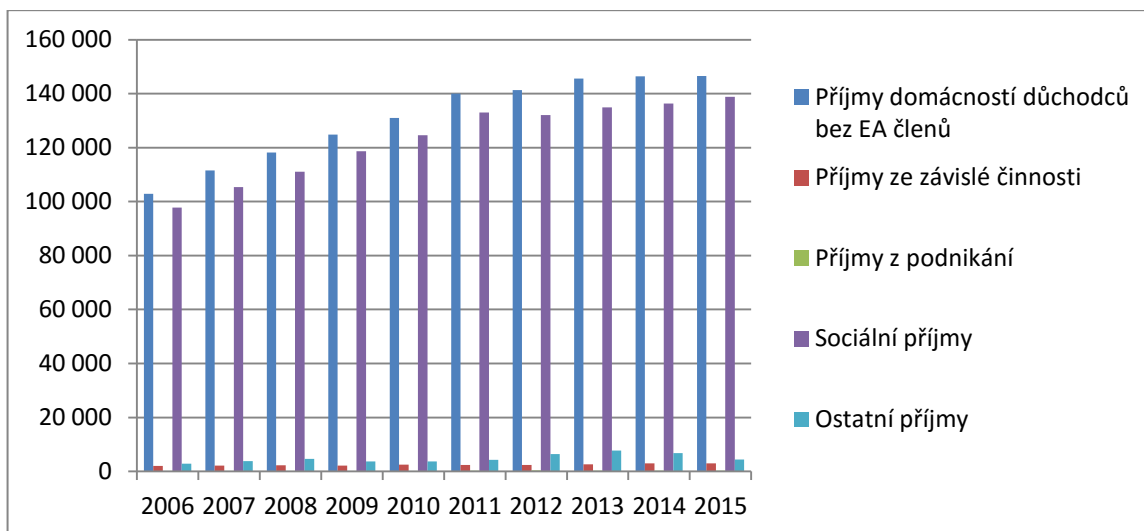
Graf 25 a příloha 25 zobrazují čisté peněžní příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Dle grafu je patrné, že po celé sledované období příjmy rostly. Z 102 853 Kč, kterých dosahovaly v roce 2006, vzrostly do roku 2015 až na 146 487 Kč. V roce 2009 byla poprvé překročena hranice 120 000 Kč, v následujícím roce hned 130 000 Kč a v roce 2012 140 000 Kč.

Příjmy ze závislé činnosti dosahovaly v letech 2006 – 2014 hodnot kolem 2 000 Kč, v roce 2015 sice mírně překročily 3 000 Kč. Ještě menších hodnot než příjmy ze závislé činnosti dosahovaly příjmy z podnikání, jejich výše činila pouze pár stovek korun, a tak obě tyto skupiny nehrály v celkovém sledování téměř žádnou roli.

Nejpodstatnější část příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů představovaly sociální příjmy. Jejich vývoj byl téměř totožný jako vývoj příjmů celkových, v roce 2006 dosahovaly výše 97 725 Kč a postupem času rostly až do roku 2011, ve kterém činily 132 983 Kč. V roce 2012 sice mírně klesly, ale od roku 2013 byla růstová tendence obnovena a v posledním roce sledování pak činily sociální příjmy 138 832 Kč, což byla jejich maximální hodnota.

Ostatní příjmy dosahovaly téměř ve všech sledovaných letech hodnot okolo 3 000 – 4 000 Kč, výjimku tvořily roky 2012 a 2014, ve kterých činily přes 6 000 Kč, a rok 2013 dokonce překročil hranici 7 000 Kč.

Graf 25 - Čisté peněžní příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V příloze 25 jsou také zaznamenány naturální příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů, které téměř po celé sledované období vykazovaly mírný rostoucí charakter, z 5 722 Kč v roce 2006 vzrostly do roku 2015 až na 7 728 Kč.

V tabulce 21 je zachycen vývoj čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Podle první absolutní difference došlo k největšímu nárůstu v roce 2011 (o 9 014 Kč), velmi zajímavé je, že se v této charakteristice nevyskytuje žádná záporná hodnota, příjmy důchodců tedy neustále rostly, i když v roce 2015 jen o 127 Kč. Dle druhé absolutní difference došlo v roce 2013 k příznivější změně příjmu o 2 894 Kč než v roce předchozím a naopak v roce 2012 nastal o 7 691 Kč nižší růst než v roce 2011. Koeficient růstu dosahoval největší hodnoty v roce 2007 (1,084) a nejmenší v roce 2015 (1,001). Tempo přírůstku pak značí největší nárůst příjmů právě v roce 2007 (o 8,444%), naopak v roce 2015 bylo dosaženo růstu pouze o 0,087%. Dle bazického indexu je patrné, že za deset sledovaných let vzrostly příjmy o 42,4%, což je poměrně výrazná hodnota. V letech 2006 – 2015 pak průměrně dosahovaly příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů výše 130 804 Kč, když průměrně rostly o 4 848 Kč. Průměrný koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,04.

Tabulka 21 - Vývoj čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností důchodců bez EA členů	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	102 853	x	x	x	x	1
2007	111 538	8 685	x	1,084	8,444	1,084
2008	118 149	6 611	-2 074	1,059	5,927	1,149
2009	124 828	6 679	68	1,057	5,653	1,214
2010	130 979	6 151	-528	1,049	4,928	1,273
2011	139 993	9 014	2 863	1,069	6,882	1,361
2012	141 316	1 323	-7 691	1,009	0,945	1,374
2013	145 533	4 217	2 894	1,030	2,984	1,415
2014	146 360	827	-3 390	1,006	0,568	1,423
2015	146 487	127	-700	1,001	0,087	1,424
Průměr	130 804	4 848	-1 070	1,04	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

S využitím programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj časové řady nejlépe popisuje parabolická trendová funkce ve tvaru:

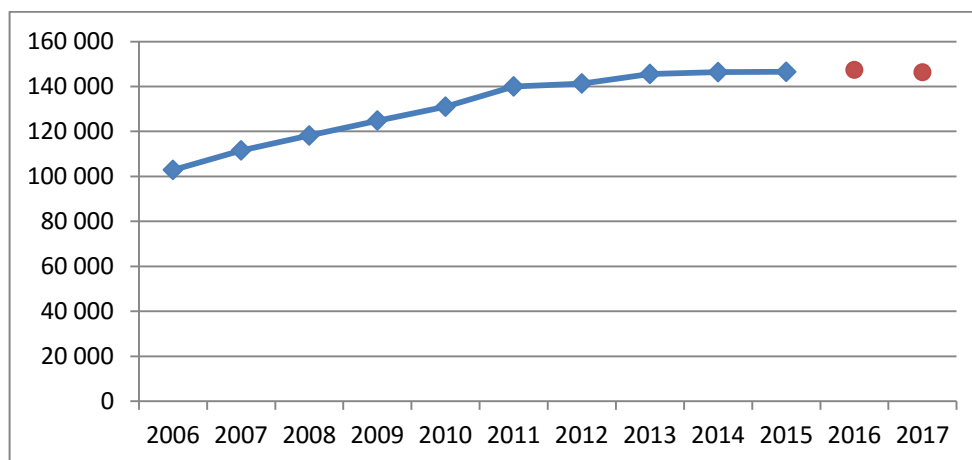
$y' = 91\,894,5 + 10\,631,81t_i - 508,2t_i^2$ s indexem determinace $I^2 = 99,34\%$, jak je uvedeno v příloze 26. Tabulka 22 a graf 26 zachycují bodový odhad příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů, podle kterého dojde v roce 2016 k nárůstu na 147 351,7 Kč, ale v roce 2017 už nastane pokles, a to na hodnotu 146 294,8 Kč. Podle intervalového odhadu se budou v roce 2017 příjmy nacházet v rozmezí od 140 528,6 do 152 061,1 Kč.

Tabulka 22 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	147 351,7	143 299,8	151 403,6
2017	146 294,8	140 528,6	152 061,1

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 26 - Predikce vývoje čistých peněžních příjmů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Z grafu 27 a přílohy 27 je patrné, že výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů od roku 2006, kdy dosahovaly hodnoty 99 664 Kč, rostly až do roku 2013, ve kterém činily 137 706 Kč, což byla zároveň maximální hodnota celého sledovaného období. V posledních dvou letech pak začaly výdaje domácností důchodců mírně klesat a v roce 2015 dosahovaly částky 135 579 Kč.

Výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování také rostly, ovšem v poněkud menší míře. Z 27 734 Kč dosažených v roce 2006 vzrostly do roku 2008 na 31 207 Kč, kdy poprvé překročily hranici 30 000 Kč. Pod tuto hranici už znovu neklesly, naopak jejich výše se ještě mírně zvyšovala, v roce 2014 dosáhly maximální hodnoty částkou 35 648 Kč a v posledním sledovaném roce nastal už jen velmi mírný pokles.

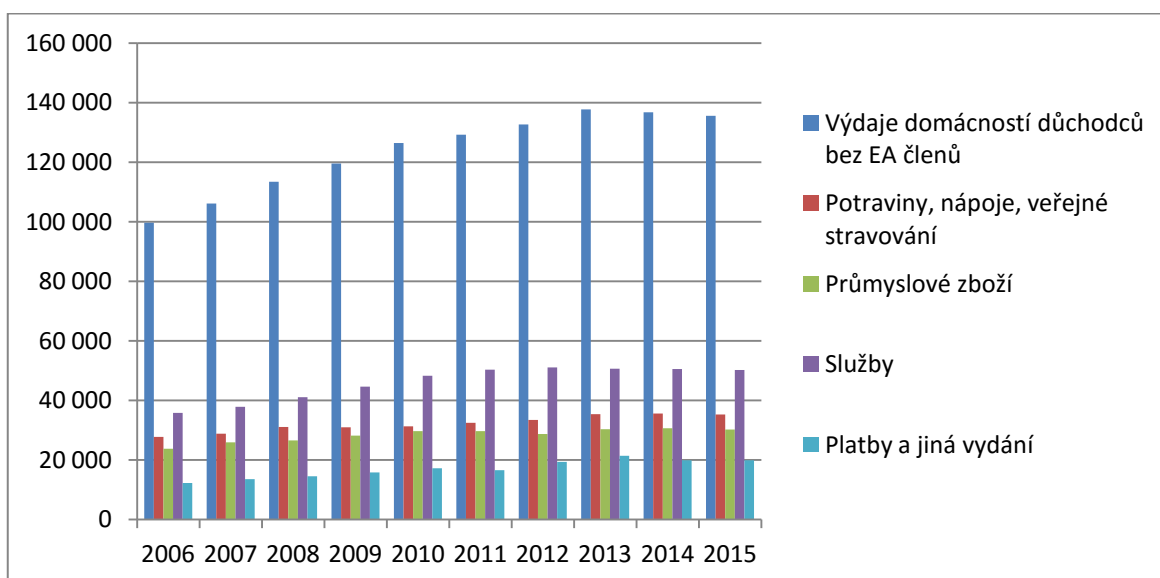
Výdaje za průmyslové zboží rovněž v letech 2006 – 2015 mírně rostly, z počátku sledování dosahovaly hodnoty 23 821 Kč, ale v roce 2009 už to bylo 28 172 Kč. Až do roku 2012 se pak držely okolo 28 000 – 29 000 Kč, nicméně v roce 2013 poprvé překročily hranici 30 000 Kč a v této výši zůstaly až do roku 2015.

Nejpodstatnější složku výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů tvořily výdaje za služby. Ty stejně jako ostatní složky celkových výdajů z počátku

sledování rostly, z 35 785 Kč v roce 2006 dosáhly v roce 2012 částky 51 092 Kč, což byla jejich maximální hodnota. V posledních třech sledovaných letech začaly sice mírně klesat, nicméně pod hranici 50 000 Kč se už nedostaly.

Platby a jiná vydání představovaly v peněžních výdajích domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů nejmenší složku. Jejich výše opět z počátku sledování rostla, z 12 324 Kč, kterých bylo dosaženo v roce 2006, vzrostly do roku 2013 až na 21 373 Kč, což byla maximální hodnota a také jediný rok, ve kterém byla překročena hranice 20 000 Kč. V letech 2014 a 2015 mírně klesly, jejich výše dosahovala v obou letech necelých 20 000 Kč.

Graf 27 - Čisté peněžní výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V příloze 27 jsou zachyceny rovněž naturální výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Zde nabývaly i poměrně vysokých hodnot, z částky 7 485 Kč dosažené v roce 2006 vždy dva roky rostly a jeden rok klesaly, až v roce 2014 dosáhly svého maxima ve výši 11 968 Kč.

V tabulce 23 je zaznamenán vývoj čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Dle první absolutní diference je vidět poměrně výrazný nárůst, který nastal v letech 2007 – 2010, kdy výdaje rostly o 6 000 až 7 000 Kč. Poté byl

růst trochu zpomalen a v letech 2014 a 2015 hodnota výdajů dokonce poklesla. Dle druhé absolutní diference je vidět, že v roce 2014 došlo k nižšímu nárůstu o 6 021 Kč než v roce 2013. Nejvyšší hodnota koeficientu růstu byla zjištěna v roce 2008 (1,069), naopak nejnižší až v roce 2005, kdy bylo dosaženo výše 0,991. Tempo přírůstku pak značí nárůst výdajů v letech 2007 a 2008 o více než 6%, v roce 2015 naopak došlo k poklesu o 0,882%. Podle bazického indexu došlo do roku 2013 k nárůstu výdajů o 38,2%, poté však celkové výdaje mírně klesly a bazický index k roku 2015 dosahoval hodnoty 36%. Průměrné výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů dosahovaly v letech 2006 – 2015 výše 123 702 Kč a průměrně rostly o 3 991 Kč. Průměrný koeficient růstu pak dosahoval hodnoty 1,035.

Tabulka 23 - Vývoj čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností důchodců bez EA členů	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku (%)	Bazický index
2006	99 664	x	x	x	x	1
2007	106 091	6 427	x	1,064	6,449	1,064
2008	113 379	7 288	861	1,069	6,870	1,138
2009	119 542	6 163	-1 125	1,054	5,436	1,199
2010	126 459	6 917	754	1,058	5,786	1,269
2011	129 204	2 745	-4 172	1,022	2,171	1,296
2012	132 606	3 402	657	1,026	2,633	1,331
2013	137 706	5 100	1 698	1,038	3,846	1,382
2014	136 785	-921	-6 021	0,993	-0,669	1,372
2015	135 579	-1 206	-285	0,991	-0,882	1,360
Průměr	123 702	3 991	-954	1,035	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Pomocí programu Statistica 12 bylo zjištěno, že dosavadní vývoj časové řady nejlépe popisuje parabolická trendová funkce ve tvaru:

$y' = 89\,231,75 + 9\,792,97t_i - 503,68t_i^2$ s indexem determinace $I^2 = 99,3\%$, jak je uvedeno v příloze 28. Podle bodového odhadu z tabulky 24 a grafu 28 dojde v roce 2016

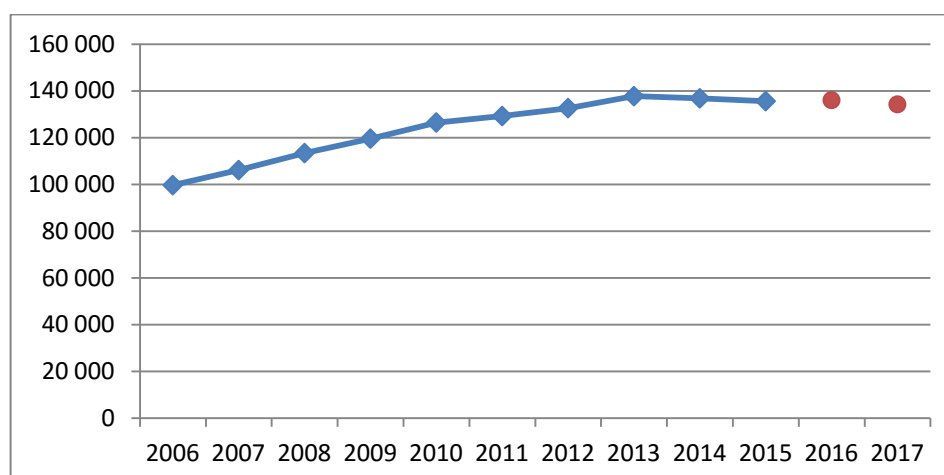
k mírnému nárůstu výdajů na 136 009,4 Kč, ale v roce 2017 už nastane pokles na 134 217,8 Kč. Podle intervalového odhadu se s 95% pravděpodobností budou v roce 2017 nacházet výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů v rozmezí od 129 152,1 do 139 283,5 Kč.

Tabulka 24 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Rok	Bodový odhad	Intervalový odhad ($\alpha = 0,05$)	
		Dolní mez	Horní mez
2016	136 009,4	132 449,8	139 569,1
2017	134 217,8	129 152,1	139 283,5

Zdroj: Statistica 12, vlastní zpracování

Graf 28 - Predikce vývoje čistých peněžních výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

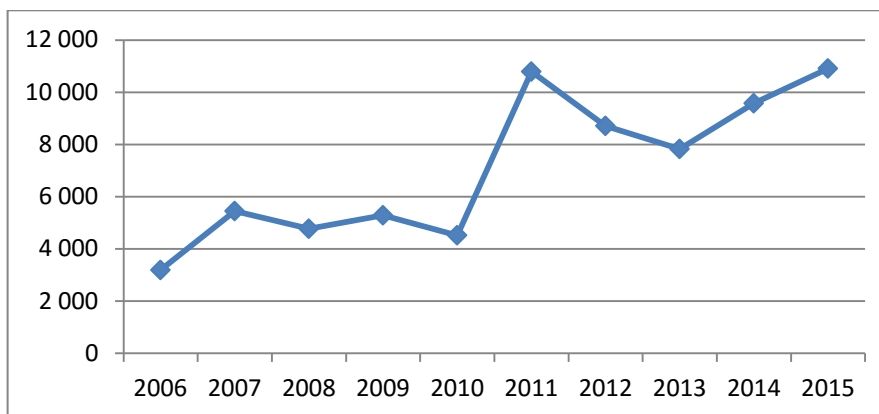
Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Porovnání příjmů a výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Z grafu 29 je patrné, že ve všech sledovaných letech byly příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů vyšší než výdaje, to mimo jiné značí jejich kvalitní hospodaření. V letech 2006 – 2010 činil tento rozdíl od 3 000 do 5 500 Kč. V roce 2011 díky výraznému nárůstu příjmu (příloha 29) překročil 10 000 Kč, v dalších letech sice mírně klesl, ale v roce 2015 opět vzrostl a dosahoval téměř 11 000 Kč. Rostoucí tendenci

rozdílu mezi příjmy a výdaji opět dokládá o něco vyšší průměrný koeficient růstu příjmů (1,04) než výdajů (1,035), které jsou uvedeny v tabulkách 21 a 23.

Graf 29 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

4.6 Porovnání jednotlivých typů domácností

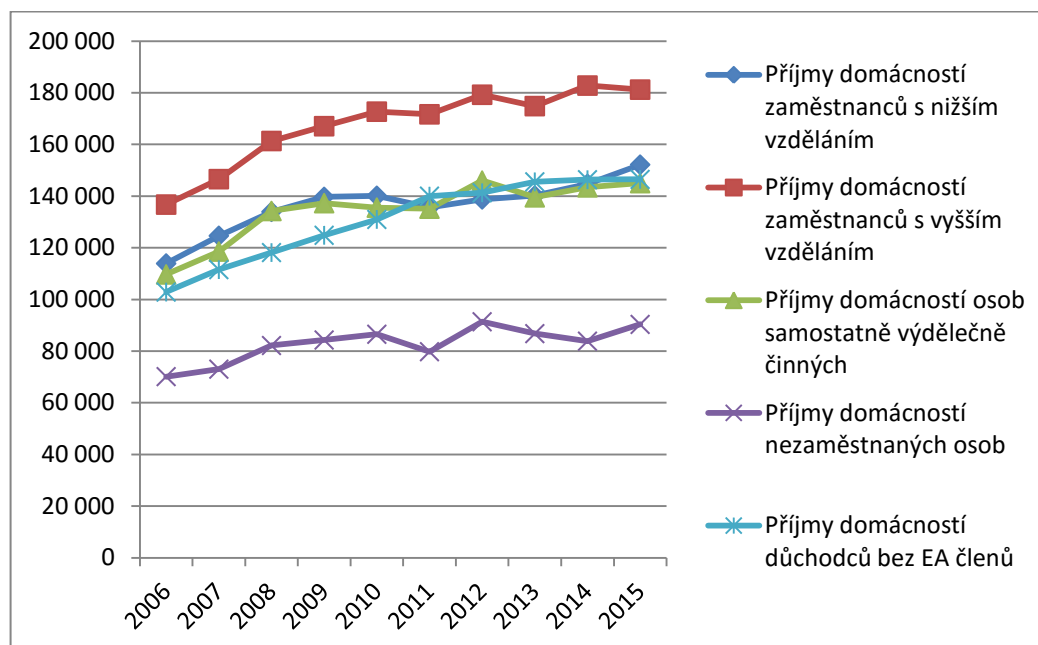
Z grafu 30 je patrné, že čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním byly ze všech typů domácností v letech 2006 – 2015 nejvyšší. Během sledovaného období si bez menších výjimek udržovaly rostoucí tendenci a jako jediné pak v letech 2014 a 2015 překročily hranici 180 000 Kč.

Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním měly velmi podobnou vývojovou tendenci jako příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných. Jejich celková čísla se v žádném z roků příliš nelišila, pouze v roce 2012 byly o něco vyšší příjmy domácností OSVČ, v roce 2015 tomu bylo přesně naopak.

Příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů byly až do roku 2010 nižší než příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním a rovněž nižší než příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných. Jejich rostoucí tendence však byla vytrvalejší a v roce 2011 příjmy domácností důchodců překročily obě tyto skupiny. V tomto okamžiku však došlo ke zmírnění rostoucí tendence a výše příjmů domácností důchodců po zbytek sledování dosahovala velmi podobných hodnot jako příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním a příjmy OSVČ.

Příjmy domácností nezaměstnaných osob byly pochopitelně ze všech sledovaných skupin nejnižší. I ony však dosáhly během deseti sledovaných let určitého nárůstu a v roce 2015 činily 90 340 Kč.

Graf 30 - Čisté peněžní příjmy jednotlivých typů českých domácností na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním byly stejně jako jejich příjmy ze všech typů domácností nejvyšší. Rostoucí tendence nebyla tak výrazná jako u příjmů, nicméně se jejich výše po většinu sledovaného období nacházela okolo 150 000 Kč, což je patrné z grafu 31.

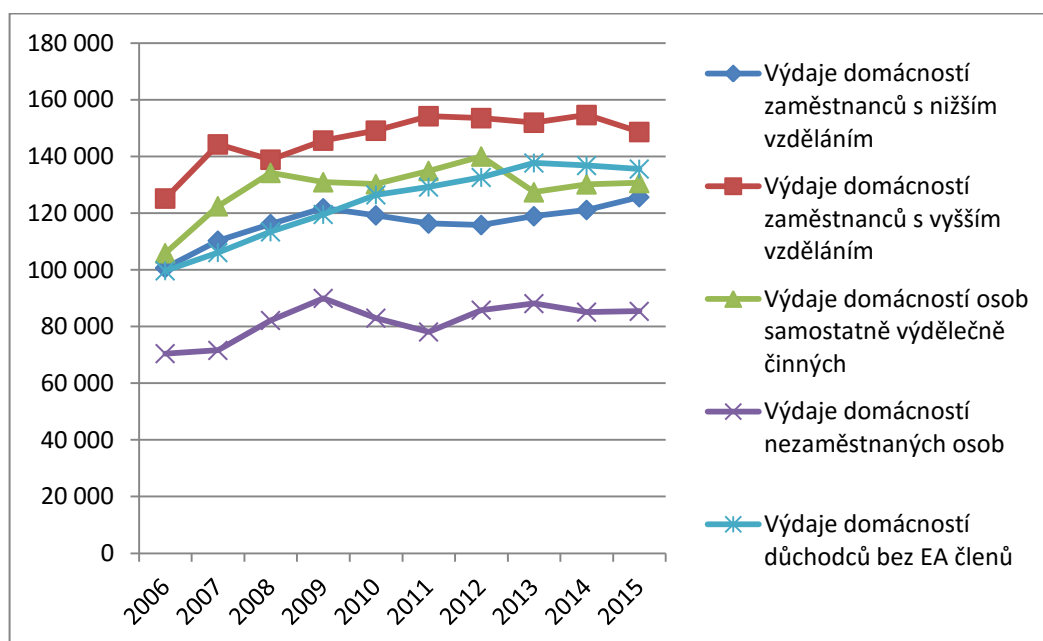
Co do velikosti, byly z počátku druhé nejvyšší výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných, které poměrně výrazně vzrostly do roku 2008. Poté nastal mírný útlum a po propadu v roce 2013 klesly až pod hranici výdajů domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů.

Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním z počátku sledování také rostly, až do roku 2009 byly o něco vyšší než výdaje domácností důchodců. V následujících letech však došlo k poklesu a i přes nárůst od roku 2013 až do konce sledování zůstaly poměrně výrazně pod hranicí výdajů domácností důchodců.

Samotné výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů disponovaly až do roku 2013 nejvýraznější rostoucí tendencí. V roce 2006 nepřesahovaly 100 000 Kč, nicméně díky již zmíněnému růstu přeskočily v roce 2010 výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním a v roce 2013 dokonce výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných. V letech 2014 a 2015 pak došlo k velice mírnému poklesu.

Výdaje domácností nezaměstnaných osob byly stejně jako jejich příjmy co do velikosti nejmenší ze všech sledovaných typů českých domácností. Výraznější nárůst v letech 2008 a 2009 byl vystřídán poklesem v následujících dvou letech a jejich výše tak činila v posledních čtyřech letech sledování kolem 85 000 Kč.

Graf 31 - Čisté peněžní výdaje jednotlivých typů českých domácností na osobu/rok v Kč

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

Celkové příjmy českých domácností téměř v celém sledovaném období rostly, nijak zvlášť výrazně tento růst nezmírnily ani důsledky ekonomické krize, která postihla svět v roce 2008. Ruku v ruce s růstem příjmů rostly také celkové výdaje.

Hlavní složkou příjmů domácností zaměstnanců s nižším i vyšším vzděláním byly příjmy ze závislé činnosti. Ostatní druhy příjmů nepřesahovaly v ročním sledování hranici 20 000 Kč. Opět byla nastolena rostoucí tendence, přičemž došlo k jejímu zmírnění po roce 2010. U domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním byl zjištěn větší podíl výdajů za služby a průmyslové zboží než u domácností zaměstnanců s vzděláním nižším.

Příjmy domácností OSVČ se v největší míře skládaly z příjmů z podnikání, ovšem příjmy ze závislé činnosti činily v posledních letech téměř 40 000 Kč. Z hlediska výdajové struktury byl zjištěn opět vyšší podíl výdajů za služby podobně jako u domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním.

Příjmy domácností nezaměstnaných osob se z velké části skládaly z příjmů sociálních, ovšem v některých letech skoro stejnou výši zaujímal příjmy ze závislé činnosti. Velikost výdajů za potraviny se příliš nelišila od ostatních typů domácností, nižší příjmy však donutily tyto domácnosti omezit výdaje za služby a hlavně za průmyslové zboží.

Naprosto stěžejní část příjmů domácností důchodců bez EA členů tvořily sociální příjmy, ostatní složky byly téměř zanedbatelné. Největší část výdajů připadla na služby, omezeno bylo opět mírně průmyslové zboží.

Rozdíl mezi příjmy a výdaji u zaměstnanců s nižším vzděláním neustále rostl, druhá nejvyšší hodnota příjmů a konstantní úroveň výdajů značí velmi dobré hospodaření těchto domácností. U domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním došlo hned v roce 2007 k velmi výraznému poklesu tohoto rozdílu, důvodem byl značný nárůst výdajů a ne tak velký nárůst příjmů. V dalších letech se však situace zlepšila a finanční rezerva těchto domácností začala nabývat 20 000 – 30 000 Kč. To domácnosti osob samostatně výdělečně činných se hned v roce 2007 dostaly do hodnot, kdy výdaje převyšovaly příjmy a i přes následné zlepšení se dvakrát stalo, že rozdíl mezi příjmy a výdaji byl téměř nulový.

Hospodaření domácností OSVČ lze tak zhodnotit jako dosti kolísavé. U domácností nezaměstnaných osob také docházelo k záporným hodnotám tohoto ukazatele, dokonce častěji než u domácností OSVČ, důvodem jsou mnohem nižší příjmy než u ostatních typů domácností. Pokud vezmeme v úvahu, že nezaměstnanost by měl být pouze krátkodobý jev, lze tyto výkyvy v hospodaření alespoň částečně pochopit. Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů vykazoval rostoucí charakter, ne tak výrazný jako u domácností zaměstnanců, ale stále se pohyboval v kladných hodnotách, a tak lze říci, že hospodaření domácností důchodců je v pořádku.

Z rozdílu mezi příjmy a výdaji vychází najevo velice důležité doporučení, hospodařící domácnosti by vždy měly dávat pozor, aby byly přebytkové, tzn. aby jejich příjmy byly vyšší než výdaje. Pokud by tomu tak nebylo, nastal by výrazný problém v dlouhodobém hospodaření a řešení nedostatku financí půjčkou či úvěrem není příliš šťastné, většinou spíše vede k ještě větším problémům a navyšujícím se výdajům z důvodu následných splátek úroků.

Pokud se velikost výdajů začíná blížit příjmům, zbývají domácnostem dvě možnosti, jak tuto situaci řešit. První možností je najít způsob, jak navýšit příjmy. To však nemusí být zas tak jednoduché z mnoha různých důvodů (časová náročnost, rodina, volný čas atd.). Přijatelnější možností často bývá omezení výdajů. Samozřejmě nelze omezit výdaje za základní lidské potřeby jako například jídlo, pití, bydlení, ale spíše výdaje za průmyslové zboží nebo za ostatní služby.

6 Závěr

Diplomová práce analyzovala příjmy a výdaje domácností v České republice v letech 2006 – 2015, byly zaznamenány rozdíly mezi jednotlivými typy domácností a rozdíly příjmů a výdajů uvnitř určitého typu domácnosti. Dále byl vypočítán budoucí vývoj na roky 2016 a 2017 pomocí statistických prognóz.

Celkové příjmy českých domácností vykazovaly v letech 2006 – 2015 rostoucí tendenci, v roce 2006 dosahovaly hodnoty 116 549 Kč, kdežto v roce 2015 už činily výše 157 609 Kč. Z hlediska jednotlivých typů domácností dosahovaly nejvyšších příjmů domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním, následovaly domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním. Nejnižší naopak byly příjmy domácností nezaměstnaných osob. Během deseti sledovaných let celkové příjmy průměrně rostly o 3,4% a celkově do roku 2015 vzrostly o 35,2%. Podle predikce bude rostoucí charakter zachován a v roce 2017 by mělo být dosaženo hodnoty 159 969,2 Kč. Obdobně jako celkové příjmy rostly i celkové výdaje českých domácností, největší měrou se na tom podílely výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním a také výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných. V konečném součtu celkové výdaje vzrostly z 107 585 Kč na 134 538 Kč v roce 2015. Průměrně meziročně rostly o 2,5%, což je nižší hodnota než u příjmů. Podle predikce bude růst opět pokračovat a výše celkových výdajů českých domácností bude v roce 2017 dosahovat částky 139 289,1 Kč.

Stejně jako celkové příjmy, rostly také příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním, které dosahovaly v roce 2006 výše 113 917 Kč a do roku 2015 stouply na 152 171 Kč. Průměrně vykazovaly meziroční růst o 3,3% a celkově během deseti let vzrostly o 33,6%. Základní složkou příjmů tohoto typu domácnosti byly příjmy ze závislé činnosti. Podle prognózy byl nárůst v roce 2015 přemrštěný a v roce 2017 dojde k poklesu na 149 613,6 Kč. Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním měly téměř totožný charakter růstu jako jejich příjmy, pouze v nižších číslech. Z 100 669 Kč vzrostly do roku 2015 na 125 647 Kč, což značí celkový nárůst o 24,8%. Podle prognózy v roce 2016 klesnou na 123 979,3 Kč a poté opět začnou mírně stoupat. Výdaje za potraviny zůstávaly téměř konstantní, z počátku sledovaného období byly nejvýraznější výdaje za průmyslové zboží, od roku 2009 však narostly na významu spíše výdaje za služby, které dosahovaly

necelých 40 000 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji byl u domácností zaměstnanců s nižším vzděláním ze všech typů domácností nejvyrovnanější, nedocházelo k žádným prudkým výkyvům a v posledních letech dosahoval hodnot mezi 20 000 – 30 000 Kč.

Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním dosahovaly nejvyšších hodnot ze všech jednotlivých typů domácností. V roce 2006 činily 136 726 Kč, maxima bylo dosaženo v roce 2014 částkou 182 790 Kč, což také značí rostoucí charakter. Dosahovaly průměrného meziročního růstu o 3,2% a jejich základní složkou byly stejně jako u domácností zaměstnanců s nižším vzděláním příjmy ze závislé činnosti. Podle predikce bude nastavený rostoucí trend pokračovat a v roce 2017 bude dosaženo hodnoty 187 269,7 Kč. Výdaje za potraviny, nápoje a veřejné stravování opět zůstávaly po celou dobu sledování téměř konstantní a nejvyšší podíl na celkových výdajích také zaujímaly výdaje za služby. Průměrně výdaje rostly meziročně pouze o 1,9%, což dává prostor k tvorbě úspor. Podle predikce pak budou výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním v příštích letech dokonce klesat a v roce 2017 dosáhnou částky 140 748,1 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji v roce 2007 výrazně klesl, ovšem pokles to byl ojedinělý a v dalším roce byl vystřídán ještě výraznějším nárůstem, který v menší míře pokračoval i v příštích letech, aby poté dosahoval hodnot mezi 25 000 – 35 000 Kč.

Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných výrazně rostly v letech 2007 a 2008, poté byl růst zmírněn a v některých letech vystřídán dokonce poklesem, nicméně v roce 2015 bylo dosaženo výše 145 027 Kč. Hlavní složku zde tvořily příjmy z podnikání, které také výrazněji rostly první dva roky sledování a poté dosahovaly necelých 80 000 Kč. Příjmy ze závislé činnosti byly pro domácnosti OSVČ také nezanedbatelným zdrojem, v letech 2009 a 2015 dosahovaly téměř 40 000 Kč. Celková čísla příjmů rostla meziročně průměrně o 3,2% a podle predikce bude růst pokračovat i v dalších letech, v roce 2017 by mělo být dosaženo výše 149 129,6 Kč. Konstantní výše výdajů za potraviny se stala u jednotlivých typů domácností už samozřejmostí, stejně jako fakt, že největší podíl ve výdajové struktuře připadal službám, ke kterým se blížily výdaje za průmyslové zboží. Celková čísla výdajů také rostla, z 105 883 Kč v roce 2006 dosáhly 130 661 Kč v roce 2015, což ukazuje průměrný meziroční nárůst o 2,4%. Podle predikce budou výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných v dalších letech klesat podobně jako u domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním a dosáhnou v roce 2017 částky

112 403,6 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji se v roce 2007 poprvé dostal do záporných hodnot, v roce 2011 byl téměř nulový, ale v posledních letech začal stoupat a nyní lze říci, že v roce 2015 byly příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných o 14 366 Kč vyšší než výdaje.

Příjmy domácností nezaměstnaných osob byly v celkových číslech nejmenší ze všech typů domácností. Jako celek také zaznamenaly určitý růst, v roce 2006 dosahovaly pouze 70 131 Kč, ale v roce 2015 už 90 340 Kč. Hlavní složku příjmů domácností nezaměstnaných osob tvořily příjmy sociální, které se pohybovaly v intervalu od 30 000 do 40 000 Kč. Poměrně výraznou částí, v některých letech dokonce přesahující 30 000 Kč, byly také příjmy ze závislé činnosti. Průměrně příjmy domácností nezaměstnaných meziročně rostly o 2,9% a růst ve výši pouhých pár stovek korun by měl být podle predikce zachován. Nižší hodnota příjmů těchto domácností sice nedovolila omezit výdaje za potraviny, jelikož jsou to výdaje uspokojující základní lidské potřeby, ale byla zjištěna nejnižší hodnota výdajů za průmyslové zboží ze všech ostatních typů domácností. Nejvyšší opět zůstaly výdaje za služby. Celkově výdaje meziročně rostly o 2,2%, z 70 457 Kč v roce 2006 na 85 375 Kč do roku 2015, ale podle predikce dojde v dalších letech k jejich snížení na 79 429,9 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných byl velmi nesourodý, v letech 2006 a 2008 byl téměř nulový, v letech 2009, 2013 a 2014 dokonce záporný. Tyto výrazné rozdíly jsou způsobeny nízkou úrovní příjmů a často aktuálně těžší životní situací domácností nezaměstnaných osob.

Příjmy domácností důchodců byly tvořeny zejména příjmy sociálními, v celkových číslech jako u všech ostatních domácností rostly, zde z 102 853 Kč na 146 487 Kč do roku 2015. Průměrně rostly o 4%, což byla nejvyšší hodnota ze všech typů domácností. Podle prognózy v roce 2016 ještě vzrostou, ale v roce 2017 už budou klesat, konkrétně na 146 294,8 Kč. Složení výdajů bylo podobné jako u domácností nezaměstnaných osob, konstantní částka za potraviny, nižší výdaje za průmyslové zboží a nejvyšší za služby. Celková čísla průměrně rostla o 3,5%, což je také poměrně vysoká hodnota, ale díky ještě vyššímu růstu příjmů je to udržitelné. V roce 2015 činily výdaje výše 135 579 Kč a podle predikce stejně jako příjmy v roce 2016 vzrostou, ale v roce 2017 klesnou na 134 217,8 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců nedosahoval z počátku sledování příliš vysokých hodnot, nicméně nikdy se nedostal do záporu. V roce 2011

poprvé překročil 10 000 Kč a i přes následný pokles se zdá, že se v této hladině bude pohybovat i nadále.

V porovnání příjmů jednotlivých typů domácností vyšly nejlépe domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním, jejichž příjmy byly jednoznačně ve všech letech nejvyšší. V posledních letech si byly velmi podobné příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním, příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných a příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů, které sice zpočátku mírně zaostávaly, ale díky silné rostoucí tendenci se vyrovnaly těmto dvěma typům domácností. Nejnižší pak byly pochopitelně příjmy domácností nezaměstnaných osob.

Nejvyšší výdaje, stejně jako příjmy, měly domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním. O něco nižší byly výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných, nicméně v posledních letech klesly a byly překročeny výdaji domácností důchodců bez EA členů. Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním poměrně výrazně klesly v letech 2010 – 2012 a také byly překročeny výdaji domácností důchodců. Nejnižšími výdaji, stejně jako příjmy, disponovaly domácnosti nezaměstnaných osob.

Z analýzy příjmů a výdajů českých domácností vyšlo najevo, že všechny druhy příjmů neustále v čase rostou, stejně tak zaznamenávají růst i výdaje, což je způsobeno rostoucí cenovou hladinou a také již zmíněným růstem příjmů. Dále je patrné, že domácnosti se snaží hospodařit tak, aby byly přebytkové. Ne vždy se to však povede a v některých letech, zejména u domácností nezaměstnaných osob a ojediněle i u domácností osob samostatně výdělečně činných, byly zjištěny výdaje převyšující příjmy.

7 Bibliografie

1. HINDLS, Richard, HRONOVÁ Stanislava, SEGER, Jan, FISCHER, Jakub. *Statistika pro ekonomy*. Praha : Professional Publishing, 2007. 978-80-86946-43-6.
2. SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. Praha : Česká zemědělská univerzita, 2008. 978-80-213-1736-9.
3. BURIANOVÁ, Jaroslava a kol. *Učební texty z mikroekonomie*. Praha : Česká zemědělská univerzita, 2007. 978-80-213-1210-4.
4. BÁRTA, Vladimír, BÁRTOVÁ, Hilda. *Homo spotřebitel*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2012. 978-80-245-1822-0.
5. MORAVOVÁ, Jiřina. *Základy sociální statistiky*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 1998. 80-7079-370-8.
6. Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů - Metodické vysvětlivky. *Český statistický úřad*. [Online] 10. červen 2016. [Citace: 10. říjen 2016.] <https://www.czso.cz/documents/10180/44164602/16001816m.pdf/78d8a45b-c617-4516-90df-2058f8e06f9d?version=1.1>.
7. MACEK, Jan, FISCHER, Jakub a kol. *Ekonomická a sociální statistika*. Plzeň : Západočeská univerzita, 2008. 978-80-7043-642-4.
8. JÍLEK, Jaroslav a kol. *Nástin sociálně hospodářské statistiky*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2002. 80-245-0214-3.
9. MORAVOVÁ, Jiřina. *Sociální statistika*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 1994. 80-7079-508-5.
10. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS. *Český statistický úřad*. [Online] 29. duben 2016. [Citace: 11. říjen 2016.] <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-rocni-prumery-rok-2015>.

11. Příjmy a životní podmínky domácností. *Český statistický úřad*. [Online] 12. květen 2016. [Citace: 10. říjen 2016.] <https://www.czso.cz/documents/10180/32782502/16002116mc.pdf/11eba03d-33b4-4492-b03c-98c631f99ddf?version=1.0>.
12. FISCHER, Jan. *Statistická ročenka České republiky 2010*. Praha : Scientia, 2010. 978-80-250-2033-3.
13. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. Praha : Grada, 2013. 978-80-247-4386-8.
14. SMRČKA, Luboš. *Rodinné finance*. Praha : C. H. Beck, 2010. 978-80-7400-199-4.
15. —. *Rodinný rozpočet a společnost spotřeby*. Praha : Professional Publishing, 2008. 978-80-86946-78-8.
16. FRANK, Robert H. *Ekonomie*. Praha : Grada, 2003. 80-247-0471-4.
17. HRONOVÁ, Stanislava a kol. *Úvod do sociálněhospodářské statistiky*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 1998. 80-7079-656-1.
18. JÍLEK, Jaroslav, MORAVOVÁ, Jiřina. *Ekonomické a sociální indikátory (Od statistik k poznatkům)*. Praha : Futura, 2007. 978-80-86844-29-9.
19. Průměrná mzda a evidenční počet zaměstnanců. *Český statistický úřad*. [Online] 5. září 2016. [Citace: 17. říjen 2016.] https://www.czso.cz/csu/czso/1-pmz_m.
20. KOFROŇ, Pavel, JAHODA, Robert. Problematika využití dostupných dat pro sledování sociální situace. [Online] [Citace: 4. listopad 2016.] http://kvf.vse.cz/storage/1168941928_sb_kofron_jahoda.pdf.
21. Životní podmínky (EU-SILC). *Český statistický úřad*. [Online] 1. červen 2016. [Citace: 4. listopad 2016.] <https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-podminky-eu-silc-metodika>.

8 Přílohy

Příloha 1 - Celkové čisté příjmy českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč	89
Příloha 2 - Výsledky regrese - celkové čisté peněžní příjmy českých domácností.....	89
Příloha 3 – Celkové čisté výdaje českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč.....	89
Příloha 4 - Výsledky regrese - Celkové čisté peněžní výdaje českých domácností	90
Příloha 5 – Čisté příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	90
Příloha 6 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	90
Příloha 7 - Čisté výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	91
Příloha 8 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	91
Příloha 9 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč	91
Příloha 10 - Čisté příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	92
Příloha 11 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	92
Příloha 12 - Čisté výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč	92
Příloha 13 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	93
Příloha 14 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč..	93
Příloha 15 - Čisté příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	93
Příloha 16 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných	94
Příloha 17 - Čisté výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	94
Příloha 18 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných	94
Příloha 19 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč	95
Příloha 20 - Čisté příjmy domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	95
Příloha 21 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností nezaměstnaných osob	95
Příloha 22 - Čisté výdaje domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč	96
Příloha 23 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností nezaměstnaných osob	96
Příloha 24 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč.....	96
Příloha 25 - Čisté příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	97
Příloha 26 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů	97

Příloha 27 - Čisté výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč	98
Příloha 28 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů	98
Příloha 29 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč.....	98

Příloha 1 - Celkové čisté příjmy českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč

	Celkové příjmy českých domácností	Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných	Příjmy domácností nezaměstnaných osob	Příjmy domácností důchodců bez EA členů
2006	116 549	113 917	136 726	109 691	70 131	102 853
2007	125 817	124 638	146 571	118 552	73 022	111 538
2008	137 497	133 933	161 334	134 251	82 173	118 149
2009	142 402	139 700	167 070	137 281	84 311	124 828
2010	145 437	140 127	172 689	135 550	86 519	130 979
2011	145 081	135 611	171 671	135 152	79 790	139 993
2012	152 125	138 743	179 243	146 009	91 369	141 316
2013	150 488	140 193	174 837	139 539	86 772	145 533
2014	154 992	144 708	182 790	143 393	83 855	146 360
2015	157 609	152 171	181 225	145 027	90 340	146 487

Příloha 2 - Výsledky regrese - celkové čisté peněžní příjmy českých domácností

Výsledky regrese se závislou proměnnou : příjmy (Tabulka1) R= ,98992878 R2= ,97995899 Upravené R2= ,97745386 F(1,8)=391,18 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 1959,0						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			116186,€	1481,332	78,43385	0,000000
LOGV1	0,989928	0,050051	40570,3	2051,250	19,77831	0,000000

Příloha 3 – Celkové čisté výdaje českých domácností podle postavení osoby v čele na osobu/rok v Kč

	Celkové výdaje českých domácností	Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných	Výdaje domácností nezaměstnaných osob	Výdaje domácností důchodců bez EA členů
2006	107 585	100 669	125 174	105 883	70 457	99 664
2007	120 208	110 291	144 252	122 454	71 602	106 091
2008	123 955	116 139	138 862	134 226	82 157	113 379
2009	128 622	121 738	145 612	130 933	89 960	119 542
2010	130 019	119 246	149 102	130 251	82 965	126 459
2011	132 215	116 353	154 212	134 910	78 104	129 204
2012	134 374	115 813	153 532	140 002	85 790	132 606
2013	133 279	118 931	151 926	127 386	88 106	137 706
2014	135 153	121 138	154 613	130 188	85 096	136 785
2015	134 538	125 647	148 628	130 661	85 375	135 579

Příloha 4 - Výsledky regrese - Celkové čisté peněžní výdaje českých domácností

Výsledky regrese se závislou proměnnou : výdaje (Tabulka7) R= ,97849953 R2= ,95746133 Upravené R2= ,95214400 F(1,8)=180,06 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 1899,4						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			110488,5	1436,241	76,92892	0,000000
LOGV1	0,978500	0,072920	26687,5	1988,811	13,41880	0,000001

Příloha 5 – Čisté příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy	Naturální příjmy
2006	113 917	91 453	1 003	15 366	6 095	6 708
2007	124 638	97 743	880	18 355	7 660	6 927
2008	133 933	107 302	947	17 828	7 855	7 326
2009	139 700	110 913	1 251	17 615	9 921	7 604
2010	140 127	112 389	1 032	17 100	9 606	6 867
2011	135 611	108 109	1 475	17 561	8 465	6 561
2012	138 743	111 176	1 486	16 816	9 266	6 741
2013	140 193	112 296	1 070	16 881	9 946	6 776
2014	144 708	117 286	872	17 701	8 848	6 900
2015	152 171	121 687	1 574	18 125	10 785	7 227

Příloha 6 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Výsledky regrese se závislou proměnnou : prijmy_zam_NV (Tabulka7) R= ,93875731 R2= ,88126529 Upravené R2= ,86642346 F(1,8)=59,377 p<,00006 Směrod. chyba odhadu : 3877,3						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			115852,6	2931,872	39,51490	0,000000
LOGV1	0,938757	0,121827	31283,9	4059,861	7,70565	0,000057

Příloha 7 - Čisté výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Potraviny, nápoje, veřejné stravování	Průmyslové zboží	Služby	Platby a jiná vydání	Naturální výdaje
2006	100 669	24 253	33 094	30 824	12 499	4 930
2007	110 291	25 787	37 177	32 745	14 582	5 106
2008	116 139	27 551	38 326	35 556	14 707	5 258
2009	121 738	27 175	36 610	38 722	19 232	5 318
2010	119 246	27 445	37 205	38 775	15 820	5 044
2011	116 353	26 876	35 664	38 664	15 148	4 915
2012	115 813	28 146	34 569	37 732	15 366	5 054
2013	118 931	29 003	34 398	38 642	16 888	5 213
2014	121 138	29 636	35 627	39 802	16 073	5 755
2015	125 647	30 137	37 706	39 188	18 616	6 131

Příloha 8 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním

Výsledky regrese se závislou proměnnou : vydaje_zam_NV (Tabulka7) R= ,87636832 R2= ,76802143 Upravené R2= ,73902411 F(1,8)=26,486 p<,00088 Směrod. chyba odhadu : 3554,7						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			104031,0	2687,924	38,70311	0,000000
LOGV1	0,876368	0,170286	19155,4	3722,059	5,14645	0,000878

Příloha 9 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s nižším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Výdaje domácností zaměstnanců s nižším vzděláním	Rozdíl (příjmy - výdaje)
2006	113 917	100 669	13 248
2007	124 638	110 291	14 347
2008	133 933	116 139	17 794
2009	139 700	121 738	17 962
2010	140 127	119 246	20 881
2011	135 611	116 353	19 258
2012	138 743	115 813	22 930
2013	140 193	118 931	21 262
2014	144 708	121 138	23 570
2015	152 171	125 647	26 524

Příloha 10 - Čisté příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy	Naturální příjmy
2006	136 726	109 984	1 132	12 288	13 322	7 349
2007	146 571	117 311	1 824	14 697	12 740	7 382
2008	161 334	129 911	1 912	14 419	15 093	7 415
2009	167 070	137 295	2 133	15 325	12 317	7 869
2010	172 689	139 957	2 166	15 300	15 266	8 219
2011	171 671	137 989	2 571	15 534	15 577	7 864
2012	179 243	143 266	2 678	15 624	17 675	7 715
2013	174 837	143 809	1 856	15 051	14 121	10 466
2014	182 790	148 027	1 720	15 120	17 922	9 681
2015	181 225	147 588	1 987	16 169	15 482	9 271

Příloha 11 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Výsledky regrese se závislou proměnnou : prijmy_zam_VV (Tabulka7) R= ,98207652 R2= ,96447428 Upravené R2= ,96003357 F(1,8)=217,19 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 3040,2						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			136641,3	2298,874	59,43836	0,000000
LOGV1	0,982077	0,066639	46913,8	3183,328	14,73733	0,000000

Příloha 12 - Čisté výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Potraviny, nápoje, veřejné stravování	Průmyslové zboží	Služby	Platby a jiná vydání	Naturální výdaje
2006	125 174	25 109	40 471	39 121	20 473	4 897
2007	144 252	27 108	43 068	43 077	30 999	5 013
2008	138 862	29 490	45 615	45 850	17 907	5 676
2009	145 612	29 761	45 757	48 787	21 308	6 190
2010	149 102	29 409	44 317	51 515	23 861	5 979
2011	154 212	29 951	44 432	53 226	26 603	6 176
2012	153 532	31 298	44 518	51 898	25 817	6 312
2013	151 926	31 722	44 411	50 736	25 057	6 343
2014	154 613	32 475	44 360	50 250	27 528	7 127
2015	148 628	32 383	44 253	48 263	23 729	6 964

Příloha 13 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním

Výsledky regrese se závislou proměnnou : vydaje_zam_VV (Tabulka16) R= ,92528416 R2= ,85615077 Upravené R2= ,81505099 F(2,7)=20,831 p<,00113 Směrod. chyba odhadu : 3884,8						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
Abs.člen			120586,7	4569,081	26,39189	0,000000
rok	3,01496	0,639587	8995,3	1908,241	4,71392	0,002173
V1**2	-2,30619	0,639587	-609,6	169,063	-3,60575	0,008673

Příloha 14 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Výdaje domácností zaměstnanců s vyšším vzděláním	Rozdíl (příjmy - výdaje)
2006	136 726	125 174	11 552
2007	146 571	144 252	2 319
2008	161 334	138 862	22 472
2009	167 070	145 612	21 458
2010	172 689	149 102	23 587
2011	171 671	154 212	17 459
2012	179 243	153 532	25 711
2013	174 837	151 926	22 911
2014	182 790	154 613	28 177
2015	181 225	148 628	32 597

Příloha 15 - Čisté příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy	Naturální příjmy
2006	109 691	30 607	64 101	11 075	3 908	5 400
2007	118 552	32 999	67 424	13 747	4 382	5 560
2008	134 251	36 035	75 426	14 252	8 538	6 792
2009	137 281	38 277	76 362	15 469	7 173	8 453
2010	135 550	38 967	75 164	15 623	5 796	6 792
2011	135 152	35 466	73 912	18 211	7 563	6 944
2012	146 009	36 472	76 554	19 136	13 847	6 929
2013	139 539	36 680	76 376	18 615	7 868	10 331
2014	143 393	36 740	76 777	19 456	10 420	7 392
2015	145 027	39 329	78 272	18 632	8 795	7 411

Příloha 16 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných

Výsledky regrese se závislou proměnnou : příjmy OSVC (Tabulka1) R= ,94613064 R2= ,89516318 Upravené R2= ,88205858 F(1,8)=68,309 p<,00003 Směrod. chyba odhadu : 4009,7						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			111682,3	3031,945	36,83519	0,000000
LOGV1	0,946131	0,114475	34699,8	4198,435	8,26493	0,000035

Příloha 17 - Čisté výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných	Potraviny, nápoje, veřejné stravování	Průmyslové zboží	Služby	Platby a jiná vydání	Naturální výdaje
2006	105 883	24 539	34 458	35 488	11 397	4 162
2007	122 454	26 528	37 987	39 356	18 584	4 633
2008	134 226	28 969	43 793	44 776	16 688	5 096
2009	130 933	28 630	39 361	44 113	18 829	5 468
2010	130 251	28 800	38 636	44 031	18 783	5 410
2011	134 910	28 956	39 665	48 350	17 937	5 550
2012	140 002	30 407	36 702	44 720	28 173	5 461
2013	127 386	29 996	35 792	44 462	17 136	5 494
2014	130 188	30 940	36 050	42 967	20 231	6 264
2015	130 661	30 321	38 738	44 160	17 443	6 374

Příloha 18 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných

Výsledky regrese se závislou proměnnou : výdaje OSVC (Tabulka7) R= ,85536351 R2= ,73164673 Upravené R2= ,65497437 F(2,7)=9,5425 p<,01001 Směrod. chyba odhadu : 5438,9						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
Abs.člen			101986,5	6396,987	15,94289	0,000001
rok	3,41263	0,873573	10436,9	2671,652	3,90652	0,005850
V1**2	-2,94292	0,873573	-797,4	236,698	-3,36884	0,011939

Příloha 19 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností osob samostatně výdělečně činných na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností osob samostatně výdělečně činných	Výdaje domácností osob samostatně výdělečně činných	Rozdíl (příjmy - výdaje)
2006	109 691	105 883	3 808
2007	118 552	122 454	-3 902
2008	134 251	134 226	25
2009	137 281	130 933	6 348
2010	135 550	130 251	5 299
2011	135 152	134 910	242
2012	146 009	140 002	6 007
2013	139 539	127 386	12 153
2014	143 393	130 188	13 205
2015	145 027	130 661	14 366

Příloha 20 - Čisté příjmy domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností nezaměstnaných osob	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy	Naturální příjmy
2006	70 131	20 722	1 268	37 725	10 415	9 464
2007	73 022	22 682	459	38 921	10 960	7 403
2008	82 173	28 707	774	38 674	14 019	7 855
2009	84 311	30 645	1 127	40 467	12 073	7 418
2010	86 519	36 647	1 098	38 135	10 639	6 950
2011	79 790	29 423	1 870	36 266	12 232	7 237
2012	91 369	34 163	5 259	36 527	15 420	6 988
2013	86 772	31 966	3 086	37 998	13 722	7 250
2014	83 855	33 140	3 352	34 933	12 431	8 128
2015	90 340	36 035	3 140	36 453	14 713	8 481

Příloha 21 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností nezaměstnaných osob

Výsledky regrese se závislou proměnnou : příjmy_nezam (Tabulka7)						
R= ,86536493 R2= ,74885646 Upravené R2= ,71746352						
F(1,8)=23,854 p<,00122 Směrod. chyba odhadu : 3669,1						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			70519,50	2774,434	25,41761	0,000000
LOGV1	0,865365	0,177181	18763,94	3841,852	4,88409	0,001218

Příloha 22 - Čisté výdaje domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností nezaměstnaných osob	Potraviny, nápoje, veřejné stravování	Průmyslové zboží	Služby	Platby a jiná vydání	Naturální výdaje
2006	70 457	19 949	16 822	28 003	5 683	2 760
2007	71 602	20 447	18 165	27 721	5 269	2 702
2008	82 157	22 798	21 226	31 527	6 607	3 235
2009	89 960	21 814	20 935	34 634	12 577	3 250
2010	82 965	20 692	21 054	34 401	6 818	2 314
2011	78 104	20 366	18 605	33 503	5 630	2 544
2012	85 790	21 338	19 076	35 588	9 788	2 737
2013	88 106	22 387	20 701	36 827	8 191	3 075
2014	85 096	21 546	19 524	36 489	7 536	3 917
2015	85 375	22 503	19 463	36 121	7 287	3 920

Příloha 23 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností nezaměstnaných osob

Výsledky regrese se závislou proměnnou : vydaje_nezam (Tabulka6) R= ,78462305 R2= ,61563333 Upravené R2= ,50581428 F(2,7)=5,6059 p<,03521 Směrod. chyba odhadu : 4648,1						
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
N=10						
Abs.člen			66141,32	5466,881	12,09855	0,000006
rok	2,45111	1,045487	5352,88	2283,200	2,34447	0,051505
V1**2	-1,82855	1,045487	-353,79	202,283	-1,74899	0,123774

Příloha 24 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností nezaměstnaných osob na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností nezaměstnaných osob	Výdaje domácností nezaměstnaných osob	Rozdíl (příjmy - výdaje)
2006	70 131	70 457	-326
2007	73 022	71 602	1 420
2008	82 173	82 157	16
2009	84 311	89 960	-5 649
2010	86 519	82 965	3 554
2011	79 790	78 104	1 686
2012	91 369	85 790	5 579
2013	86 772	88 106	-1 334
2014	83 855	85 096	-1 241
2015	90 340	85 375	4 965

Příloha 25 - Čisté příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností důchodců bez EA členů	Příjmy ze závislé činnosti	Příjmy z podnikání	Sociální příjmy	Ostatní příjmy	Naturální příjmy
2006	102 853	2 092	176	97 725	2 861	5 722
2007	111 538	2 156	179	105 324	3 879	5 961
2008	118 149	2 253	156	111 085	4 655	6 859
2009	124 828	2 180	171	118 718	3 759	6 683
2010	130 979	2 505	148	124 639	3 687	6 575
2011	139 993	2 438	282	132 983	4 290	6 873
2012	141 316	2 418	351	132 055	6 492	7 023
2013	145 533	2 627	258	134 908	7 740	7 280
2014	146 360	2 935	299	136 361	6 765	7 703
2015	146 487	3 049	207	138 832	4 398	7 728

Příloha 26 - Výsledky regrese - Čisté peněžní příjmy domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Výsledky regrese se závislou proměnnou : prijmy_duchodci (Tabulka7) R= ,99668998 R2= ,99339092 Upravené R2= ,99150262 F(2,7)=526,07 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 1456,9						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
Abs.člen			91894,50	1713,556	53,62796	0,000000
rok	2,03667	0,137093	10631,81	715,653	14,85610	0,000002
V1**2	-1,09885	0,137093	-508,20	63,404	-8,01532	0,000090

Příloha 27 - Čisté výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

	Výdaje domácností důchodců bez EA členů	Potraviny, nápoje, veřejné stravování	Průmyslové zboží	Služby	Platby a jiná vydání	Naturální výdaje
2006	99 664	27 734	23 821	35 785	12 324	7 485
2007	106 091	28 820	25 884	37 864	13 523	7 866
2008	113 379	31 107	26 576	41 130	14 567	9 976
2009	119 542	30 943	28 172	44 611	15 815	8 505
2010	126 459	31 266	29 716	48 301	17 176	9 262
2011	129 204	32 512	29 714	50 360	16 618	9 891
2012	132 606	33 474	28 668	51 092	19 371	9 712
2013	137 706	35 397	30 305	50 630	21 373	10 994
2014	136 785	35 648	30 705	50 527	19 905	11 968
2015	135 579	35 317	30 195	50 209	19 858	11 235

Příloha 28 - Výsledky regrese - Čisté peněžní výdaje domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů

Výsledky regrese se závislou proměnnou : výdaje_duchodci (Tabulka7) R= ,99649202 R2= ,99299635 Upravené R2= ,99099531 F(2,7)=496,24 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 1279,9						
N=10	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(7)	p-hodn.
Abs.člen			89231,75	1505,378	59,27531	0,000000
rok	2,19823	0,141126	9792,97	628,709	15,57631	0,000001
V1**2	-1,27613	0,141126	-503,68	55,701	-9,04249	0,000041

Příloha 29 - Rozdíl mezi příjmy a výdaji domácností důchodců bez ekonomicky aktivních členů na osobu/rok v Kč

	Příjmy domácností důchodců bez EA členů	Výdaje domácností důchodců bez EA členů	Rozdíl (příjmy - výdaje)
2006	102 853	99 664	3 189
2007	111 538	106 091	5 447
2008	118 149	113 379	4 770
2009	124 828	119 542	5 286
2010	130 979	126 459	4 520
2011	139 993	129 204	10 789
2012	141 316	132 606	8 710
2013	145 533	137 706	7 827
2014	146 360	136 785	9 575
2015	146 487	135 579	10 908